

ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN — POLONIA

VOL. III, 9.

SECTIO B

1948

Z Zakładu Geografii Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego U. M. C. S.
Kierownik: prof. dr Adam Malicki

Tadeusz WILGAT

Okresowość opadów na kuli ziemskiej

World Periodicity of Rainfall

(Mapa poza tekstem)

Wstęp — Introduction

Najpospolitszym ujęciem stosunków opadowych kuli ziemskiej jest mapa izohiet, oparta na podstawie średnich wieloletnich sum opadu rocznego. Rozpowszechnienie takich map we wszystkich atlasach bardzo mocno zaciążyło na pojęciach, jakie tworzymy sobie o regionach opadowych świata. Klasyfikujemy bowiem poszczególne tereny przede wszystkim na podstawie średnich rocznych ilości opadu, zbyt małą zwracając uwagę na fakt, że wartości te są w pewnej mierze i fikcyjne i mało porównawcze. Po pierwsze, wielkość opadu ulega z roku na rok znacznym nawet wahaniom; po wtóre, ta sama ilość opadu ma w różnych szerokościach geograficznych zupełnie inne znaczenie; po trzecie, różne rozłożenie opadu na poszczególne miesiące roku może przy tej samej sumie rocznej dawać zupełnie odmienne typy opadowo-klimatyczne. Pomimo, iż klimatologowie znaleźli od dawna szereg rozwiązań metodycznych dla tych zagadnień, w publikacjach przeznaczonych dla szerszego ogółu nadal istnieją tylko mapy izohiet, lub mapy pór opadowych, wydzielających regiony w sposób dość dowolny¹⁾. W nowszych atlasach są wprawdzie mapy dla półroczy lub pór roku, ale i one na plan pierwszy wysuwają stosunki ilościowe.

Dla wyodrębnienia regionów opadowych zagadnieniem podstawowej wagi jest zmienność opadów w czasie — i to zarówno z roku na rok, jak

---

¹⁾ Dla przykładu: Somali Włoskie w atlasie Romera (23) jest obszarem stale suchym, u Bartholomew'a (3) — tropikalnym o dwóch porach deszczowych, zaś w atlasie Goodall-Darby (8) — wybrzeże jest suche, a wewnątrz należy do grupy równikowych i tropikalnych deszczów o jednym maksimum.

i w ciągu roku. Rozkład opadów w ciągu roku można przedstawić przy pomocy map izohiet dla poszczególnych miesięcy. Nie dają one jednak możliwości porównania różnych miejscowości, ta sama bowiem ilość opadu w danym miesiącu może w jednej miejscowości stanowić w ciągu roku maksymalną, a w drugiej minimalną wartość opadu miesięcznego.

Dla porównania różnych miejscowości opady miesięczne muszą być przedstawione w procentach sumy rocznej. Wtedy można stwierdzić, że dane miejscowości — bez względu na sumę — mają opad w roku rozłożony podobnie lub różnie.

Jednym z subtelniejszych sposobów przedstawienia przebiegu opadów w ciągu roku jest metoda *Angot'a*. Porównuje on opad miesięczny, obliczony w procentach sumy rocznej, z odsetkami opadu, jaki przypadałby na miesiąc przy równomiernym rozłożeniu opadów w ciągu roku. Oblicza w tym celu różnicę między opadem miesięcznym rzeczywistym, podanym w procentach sumy rocznej i opadem przeciętnym, przypadającym na dany miesiąc, wyrażonym także w procentach. Wartość uzyskaną nazywa *Angot* odchyleniem względnym (*écart pluviométrique relatif*). Zamiast różnicy można wziąć iloraz tych samych wielkości, nazwany współczynnikiem pluwiometrycznym (*coefficient pluviométrique*). *Angot*²⁾ uwzględnia nierówną długość miesięcy, biorąc przy równomiernym rozłożeniu opadów dla miesięcy o 31 dniach 8,5% sumy rocznej, dla miesięcy o 30 dniach 8,2%, a dla lutego 7,7%.

Linie łączące miejsca o jednakowym współczynniku pluwiometrycznym w danym miesiącu zostały nazwane *ekwipluwami*³⁾

Opady miesięczne w procentach sumy rocznej oraz metoda *Angot'a* pozwalają na wyróżnienie miejscowości o pewnym charakterystycznym rozkładzie opadu w ciągu roku, ale nie dają możliwości stwierdzenia, która z dwóch miejscowości ma opad rozłożony bardziej równomiernie, zwłaszcza jeżeli typ przebiegu jest odmienny, a różnice ilościowe nie dość jaskrawe. Porównanie nierównomierności rozłożenia opadu w ciągu roku uzyskuje się, obliczając średnie względne odchylenia, czyli średnią z sumy odchyżeń względnych *Angot'a*.

Inaczej zagadnienie nierównomierności opadów rozwiązuje *Supan* w 1898 r. w wyczerpującej i wnikliwej pracy „Die Verteilung des Niederschlags auf der festen Erdoberfläche“. *Supan* załącza do pracy mapę zatytułowaną „Karte des jahreszeitlichen Verteilung und mittleren jährlichen Schwankung der Niederschläge“. Oddziela na niej obszary o prze-

²⁾ Nie udało mi się niestety zdobyć oryginalnych prac *Angot'a* i metodę jego omawiam na podstawie literatury.

³⁾ Podaję za *Millerem* (20), str. 19.

wadze opadów letnich (ponad 50%) od obszarów o przewadze opadów zimowych i w obrębie każdego z nich przedstawia wahania, jako różnicę między największym i najmniejszym średnim opadem miesięcznym w procentach sumy rocznej. Wydziela następnie trzy kategorie opadów:

- 1) małe wahania, poniżej 10% — deszcze we wszystkich porach roku,
- 2) wahania od 10% do 20% — deszcze umiarkowanie okresowe,
- 3) wahania ponad 20% — deszcze silnie okresowe.

Supan bardzo mocno podkreśla istnienie różnicy między wahaniami średnim (mittlere Schwankung) i przeciętnym (Durchschnittsschwankung) i to znaczniejszej w opadach, niż w temperaturze. Przeciętnym wahaniami nazywa średnią z amplitud rocznych między skrajnymi wartościami miesięcy, średnim zaś wahaniami — różnicę między największą i najmniejszą średnią wieloletnią sumą miesięczną w ciągu roku. Naturalnie mniejsze jest zawsze wahanie średnie, gdyż sumy opadu miesięcznego ulegają znacznym wahaniami z roku na rok, a minima i maksima miesięczne — szczególnie w strefie umiarkowanej — ulegają przesunięciom i wartości skrajne mogą występować w różnych miesiącach. Wpływa to na wyrównywanie średnich miesięcznych wieloletnich i to tym znaczniejsze, im dłuższy okres obserwacji. Miejscowości o małym średnim wahaniami mają z reguły rzeczywiste wahania w poszczególnych latach o wiele większe, gdyż maksimum opadu może tam przypadać niemal we wszystkich miesiącach roku. To też małego średniego wahaniami nie należy tłumaczyć w ten sposób, że deszcze padają mniej więcej jednakowo obficie przez cały rok, tylko że w każdym miesiącu padać mogą. W obszarach o silnie wyrażonej okresowości opadów okresy opadów i suche przypadają stale w określonych porach roku, stąd wyrównywanie średnich miesięcznych wieloletnich jest o wiele mniejsze. Długość okresu obserwacyjnego wpływa tak znacznie na wielkość średniego wahaniami, że dane z okresów krótkich są nieporównywalne.

Mapa Supana pozwala nam zorientować się, które obszary na ziemi mają przewagę deszczów zimowych, a które przewagę deszczów letnich, oraz jakim wahaniami w ciągu roku podlegają opady.

W odniesieniu do metody Supana nasuwa się pytanie, czy współczynnik wahaniami w sposób wystarczający charakteryzuje zmienność opadu w ciągu roku. Na pytanie może dać odpowiedź fikcyjny przykład (Tab. I).

A i B mają sumę roczną opadu i różnicę między skrajnymi wartościami miesięcy jednakową, współczynnik zatem dla obu miejscowości jest także jednakowy. Tymczasem pierwsza miejscowość ma obfity opad przez jedenaście miesięcy, a druga tylko przez pół roku.

Tabela I.

Miejscowość Locality	Opad miesięczny w mm. — Monthly Rainfall in mm.												Suma roczna Year	Wahanie Amplitude
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
A	0	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	200	1200	200
B	0	0	0	0	0	0	200	200	200	200	200	200	1200	200

Współczynnik wahania może zatem fałszywie informować o zmienności opadu, opiera się bowiem tylko na wartościach miesięcy skrajnych, podczas gdy zmienność charakteryzować powinien całoroczny przebieg opadów.

W literaturze polskiej próbę rozwiązania zagadnienia podjęła Kosińska-Bartnicka (16). Jako wskaźnika użyła ona stosunku sumy rocznej do amplitudy wahań miesięcy skrajnych i na tej podstawie wykreśliła mapę „Nierównomierności opadów w okresie rocznym“. Wskaźnik ten, będący odwrotnością współczynnika wahania, budzi te same zastrzeżenia.

Zagadnienie zmienności opadów w ciągu roku nie ma w literaturze polskiej ustalonej nazwy. Można by za Supanem przyjąć określenie okresowości z zastrzeżeniem, że chodzi o miarę nasilenia okresowości, a nie o rozkład w czasie ⁴⁾.

Hann (14, str. 358) uważa, że dla ujęcia nasilenia okresowości najlepiej nadaje się średnie odchylenie względne Angot'a. Zdaje się jednak, że metody tej nie zastosowano do zobrazowania stosunków opadowych na całej kuli ziemskiej.

Praca niniejsza stanowi nową próbę ilościowego i graficznego ujęcia nasilenia okresowości opadu na kuli ziemskiej.

Metoda — Method

Obliczamy dla poszczególnych miejscowości przeciętną ilość opadu w miesiącu dzieląc sumę roczną przez dwanaście. Obliczamy następnie odchylenia od przeciętnej w każdym miesiącu i dodajemy je bez względu na znak. Otrzymaną sumę odchyłeń od przeciętnej miesięcznej przedstawiamy w procentach sumy rocznej. W ten sposób otrzymujemy wskaźnik okresowości opadu. Można go wyrazić następującym wzorem:

⁴⁾ Okresowość można traktować ilościowo i czasowo. Mówimy np. o wiosennym, czy zimowym okresie deszczu — w ten sposób określamy okresowość w czasie. Możemy też mówić o silnej lub słabej okresowości — podkreślamy wówczas nasilenie ilościowe zjawiska.

$$W = \frac{\sum / m_i - \frac{R}{12} / \cdot 100}{R} \% = \frac{\sum / d_i / \cdot 100}{R} \% \quad ^5)$$

R — opad średni roczny

m_i — opad średni w i—tym miesiącu

$\frac{R}{12}$ — opad przeciętny miesięczny

$m_i - \frac{R}{12} = d_i$ — odchylenie od przeciętnej miesięcznej w i—tym miesiącu

Skrajne wartości wskaźnika okresowości określić można następująco. Przypuśćmy że dwie miejscowości mają jednakową sumę opadu rocznego 1200 mm. W jednej miejscowości opad jest rozłożony równomiernie — w każdym miesiącu spada po 100 mm, w drugiej przez 11 miesięcy opadu brak, a w jednym spada 1200 mm. Przeciętna miesięczna wynosi w obu wypadkach 100 mm. W pierwszej zatem miejscowości odchyień nie ma i wskaźnik wynosi 0%, w drugiej przez jedenaście miesięcy odchylenia wynoszą po 100 mm, a w jednym miesiącu 1100 mm. Suma odchyień — 2200 mm — wyniesie w procentach sumy rocznej 183 $\frac{1}{3}$ %. Wskaźnik okresowości opadu może zatem przybierać wartości od 0% do 183 $\frac{1}{3}$ %. Czym mniejszy procent tym opad równomierniej rozłożony w ciągu roku. Duży procent oznacza silną okresowość opadu.

Zamiast odchyień można brać tylko nadwyżki ponad przeciętną miesięczną:

$$W = \frac{\sum_{d_i > 0} d_i \cdot 100}{R} \%$$

Wartość wskaźnika wahałaby się wówczas między 0% a 91 $\frac{2}{3}$ %. Sposobu tego, choć jest prostszy, nie użyto ze względu na nieścisłość materiału liczbowego, co zostanie jeszcze wyjaśnione.

W obliczeniach nie została uwzględniona nierówna długość miesięcy, a przeciętny opad miesięczny obliczany był z dokładnością do całości. Tylko w miejscowościach o małym opadzie rocznym oraz w miejscowościach, dla których dane czerpano ze źródeł angielskich i amerykańskich, uwzględniano części dziesiątne. Ponieważ chodzi tu o sumę odchyień, przeto uproszczenia te niewiele wpływają na wynik. Świadczy o tym za-

⁵⁾ Te samą wartość można uzyskać, dodając względne odchylenia Angot'a:

$$W = \sum / p_i - 8\frac{1}{3} \%$$

gdzie p_i oznacza procent opadu rocznego spadłego w i—tym miesiącu, a 8 $\frac{1}{3}$ % jest przeciętnym opadem miesięcznym. W razie uwzględnienia nierównej długości miesięcy zamiast 8 $\frac{1}{3}$ % trzeba brać 8,5%, 8,2% i 7,7%.

Wyliczenie wskaźnika przy pomocy odchyień względnych Angot'a jest nieco żmudniejsze, gdyż wymaga dwunastu dzielen, względnie logarytmowań, dwunastu odejmowań i jednego sumowania, podczas gdy przy wyliczaniu odchyień w procentach sumy rocznej potrzebne są dwa dzielenia, dwanaście odejmowań i jedno sumowanie.

łączone zestawienie (Tab. II). Podano w nim dla czterech miejscowości obok wyników, uzyskanych sposobem uproszczonym, wyniki uzyskane przy uwzględnieniu nierównej długości miesięcy i z przeciętnych, liczonych z dokładnością do dwóch miejsc dziesiętnych. Miejscowości zostały dobrane w ten sposób, że każda reprezentuje pewien typ opadu, a więc: Bombay — wielkie wahania przy wielkich opadach. Hokitika (N. Zelandia) — małe wahania przy wielkich opadach, Farina (Australia) — małe wahania przy małym opadzie i Chartum — duże wahania przy małym opadzie.

Tabela II. *)

Miejscowość Locality	Suma roczna w mm Mean Annual Rainfall in mm.	Wskaźnik uproszczony Simplified Index	Wskaźnik obliczony z uwzględnieniem nierównych długości miesięcy Index calculated with regard to varying length of months
Bombay . . .	1880	125 %	125,8 %
Hokitika . . .	2924	7 %	7,0 %
Farina	166	19 %	20,2 %
Chartum . . .	130	126 %	125,0 %

*) Dane z „Mirowoj...” (21).

Różnica maksymalna zaledwie przekracza 1%, co przy skali klas zastosowanej dla mapy co 25% nie gra roli, a nieściśłość danych i ogromna oszczędność czasu usprawiedliwiają takie uproszczenie.

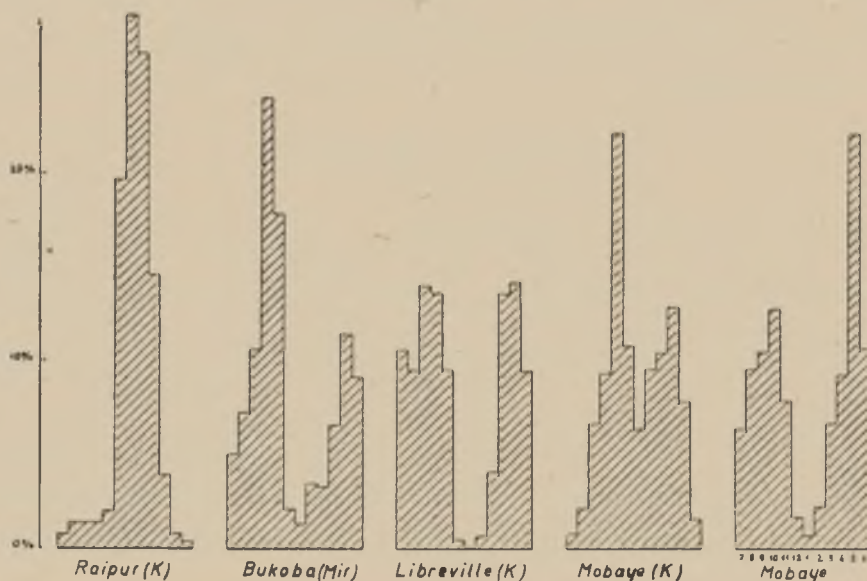
Czy metoda odchyień (wskaźnik okresowości) lepiej charakteryzuje okresowość opadów w ciągu roku od współczynnika wahań?

W przytoczonym w tabeli I fikcyjnym przykładzie dla miejscowości A wskaźnik okresowości wynosi 16²/₃%, podczas gdy dla miejscowości B — 100%. Przykład ten świadczy na korzyść metody odchyień, ale opierać się wyłącznie na fikcji nie można, gdyż po pierwsze nie wiadomo, czy rzeczywistość ją potwierdzi, a po wtóre można wymyślić również przykłady, które wykazywałyby, że i wskaźnik okresowości nie dość precyzyjnie różnicuje miejscowości. Przykłady rzeczywiste pozwolą na lepsze porównanie metod (Tab. III).

Tabela III.

Miejscowość — Locality	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Współczynnik wahań Coefficient of Variations	Suma roczna w mm Mean Annual Rainfall in mm.
Raipur (Indie)	110 %	28 %	1280,2
Bukoba (Tanganiika)	60 %	23 %	1920
Libreville (Fr. Afryka Równikowa)	56 %	14 %	2494,3
Mobaye (Kongo)	50 %	22 %	1742,4

W obu metodach największą okresowość opadu wykazuje Raipur, ale — stosując skalę *Supana* — w metodzie wahań Raipur znajdzie się w tej samej grupie co Bukoba, a w metodzie odchyień wskaźnik dla Raipuru jest niemal dwukrotnie większy. Wykres ⁶⁾ potwierdza istnienie znacznej różnicy w przebiegu rocznym opadów (Ryc 1). W Raipurze jest okresowość wybitnie zaznaczona; cztery miesiące mają deszcze bardzo obfite, a siedem bardzo małe, poniżej 26 cm. W Bukobie jest także wyraźna okresowość, ale są tylko dwa miesiące o małym opadzie, poniżej 50 cm. Mobaye, Libreville i Bukoba mają w metodzie odchyień wskaźnik

Ryc. 1. Roczny ruch opadów w % — Annual March of Rainfall in %

podobny, przy czym Mobaye najmniejszy. W metodzie wahań różnice są mocno podkreślone a najmniejsze wahanie wykazuje Libreville. Wykresy pokazują, że słuszniejszy jest wynik uzyskany metodą odchyień.

⁶⁾ Przy rozpatrywaniu wykresów przedstawiających opady miesięczne zarówno w procentach jak i w liczbach bezwzględnych należy mieć na uwadze, iż łatwo ulega się złudzeniu optycznemu. Wykres opadu w miejscowości z porą suchą w lecie daje wrażenie o wiele mocniej zaznaczonej okresowości, niż z porą suchą w zimie, a przedstawienie kolejności w tej samej miejscowości daje wykresy o zupełnie innych efektach (Mobaye na ryc. 1). Wielkość opadu wpływa również na odbierane wrażenie. Przy znacznym opadzie ma się złudzenie silniejszej okresowości, gdyż są większe różnice w wysokości słupków. Np. wykres opadu w Buitenzorgu (ryc. 12) sugeruje znaczną okresowość, a tymczasem miesiąc najsuchszy ma tam 227 mm opadu, czyli jest to miejscowość przez cały rok mokra (wskaźnik okresowości wynosi tylko 16%).

Przebieg opadów w ciągu roku w tych trzech miejscowościach jest bardzo podobny. Widać to jeszcze wyraźniej, gdy się przestawi kolejność miesięcy w Mobaye. W metodzie wahań współczynnik dla Mobaye wypadł większy, gdyż miesiąc o maksymalnym opadzie odbiega wyraźnie od pozostałych, a w Libreville współczynnik znacznie mniejszy z powodu dużej sumy rocznej. Przykład Mobaye, gdzie o wielkości współczynnika decyduje jeden z miesięcy w okresie deszczowym, w sposób przekonywujący wykrywa nieścisłość metody wahań. O okresowości bowiem decyduje nie tyle wielkość opadów w porze deszczowej, ile długość pory ubogiej w opady. Miesiący zaś o opadzie poniżej 5% sumy rocznej w Raipurze jest 8, w Bukobie 5 (w tym jeden miesiąc ma dokładnie 5%), w Libreville 4 i w Mobaye 3.

Materiały — Materials

Opracowanie niniejsze zostało zaczęte w 1946 r. Jedynym dostępnym wówczas materiałem stosunkowo niedawno opublikowanym był „Mirowoj agro-klimaticzeskij sprawocznik“, Leningrad 1937. Podaje on dane opadowe rozłożone na miesiące dla 693 miejscowości na kuli ziemskiej. Rozkład stacji na kontynenty jest bardzo nierównomierny, celem więc zapełnienia luk wzięto dane z Hanna „Handbuch der Klimatologie“ III B. 1911 r. dla obszarów pozatropikowych i z tegoż podręcznika wyd. 1883 r. dla obszarów tropikalnych (innymi danymi nie rozporządzano), uzyskując 276 nowych miejscowości i kontrolując inne. Dane dla miejscowości polskich wzięto z Rocznika Statystycznego G. U. S. 1947 r., oraz z Małego Rocznika Statystycznego G. U. S. 1939 r.

Już po wykończeniu tych (ok. 1000) obliczeń uzyskano nowe materiały angielskie i amerykańskie w pracach Kendrew'a (15), Miller'a (20) i Blair'a (4). Niezgodność danych zmusiła do skontrolowania całego materiału i ponownego obliczenia wskaźnika dla całego szeregu miejscowości na podstawie materiałów zawartych w powyższych pracach. Wreszcie już po całkowitym przygotowaniu materiału liczbowego znaleziono poszukiwaną pracę Supana z licznymi danymi opadowymi. Z pracy tej wykorzystano dane tylko dla 81 miejscowości dla obszarów wykazujących największe luki, oraz dla obszarów, w których istniały niezgodności. Ponadto dane dla kilkunastu miejscowości znaleziono w różnych pracach klimatologicznych (1, 5, 7, 14, 24).

W trakcie przygotowywania pracy do druku nadeszły materiały opublikowane przez Claytona (26, 27, 28). Zmusiło to do wykorzystania nowych danych, zestawienia z już użytymi i obliczenia wskaźnika dla 207 miejscowości. Do samych materiałów Claytona, uznanych za naj-

bardziej poprawne, nie można się było ograniczyć, nie są bowiem wystarczające ilościowo.

Kolejność uzyskiwania źródeł tłumaczy, dlaczego dane z „Mirowoj agro-klimaticzeskij sprawocznik“ stanowią tak znaczny odsetek użytych danych (568) pomimo, iż są najmniej poprawne.

Zestawienie danych z różnych źródeł pozwala na zorientowanie się w ich niezgodności. Dla przykładu zestawiono sumy roczne opadu w mm dla kilku miejscowości (Tab. IV).

Tabela IV.

Średni opad roczny w mm według różnych źródeł.
Mean Annual Rainfall in mm. According to Different Sources.

Miejscowość — Locality	Źródło — Source					
	Clayton	Kendrew	Miller	„Mirowoj...“	Hann	Supan
Mombasa		1168,4	1201,4	1217	1418	1218
Bogota	1057	1056,6	1610,4	1061	1872	1614
Kijów	590,9	535,9	533,4	590	535	
Leninograd	519,3	477,5	490,2	522	475	
Para		2275,8	2443,5	2277	2455	1902

Różnice są znaczne. Dla Bogoty maksymalna różnica wynosi 815,4 mm, czyli 77% sumy najmniejszej, dla Pary 29%, dla Kijowa 18%. Ponadto jeszcze dla szeregu miejscowości istnieją dane znacznie różniące się między sobą. „Mirowoj agro-klimaticzeskij sprawocznik“ wykazuje dla szeregu miejscowości niezgodność między opadem rocznym i sumą opadów dwunastu miesięcy, przez co wyniki oparte na tym materiale obarczone są błędem. Materiał liczbowy niektórych źródeł (4, 15, 20) podawany jest bez zaznaczenia długości okresu obserwacyjnego, co zmniejsza w znacznym stopniu jego użyteczność. Nie straciło aktualności zdanie Supana sprzed 50 laty: „Mit solchen Steinen einen Bau aufzuführen ist in der That eine wenig verlockende Aufgabe. Aber trotzdem muss sie gelöst werden“. Braki i nieścisłości materiału każą ograniczyć się do sformułowań ogólnych, nie pozwalają zaś wyjaśniać drobnych zależności i wyznaczać dokładnych granic regionów opadowych.

Wspomniana niezgodność między wysokością opadu rocznego i sumą opadów miesięcznych skłoniła do obliczania odchyłek, a nie nadwyżek. Przeciętną miesięczną obliczano z podanej sumy rocznej, a nie z sumy opadów miesięcznych, ale błąd może tkwić zarówno w sumie rocznej, jak i w danych miesięcznych. Jeśli błędne są liczby dotyczące miesięcy i błąd jest niewielki, to wpływ jego na wartość wskaźnika będzie także nie-

znaczny. Jeśli natomiast błąd tkwi w sumie opadu rocznego, to przeciętna miesięczna będzie albo zbyt duża, albo za mała. Obliczanie odchyłeń od przeciętnej miesięcznej da wtedy mniejszy błąd, niż obliczanie nadwyżek.

Przy niezgodności liczb zawartych w różnych źródłach kierowano się w wyborze następującymi wytycznymi:

- a) jako najbardziej miarodajne uważano dane, publikowane dla obszaru własnego państwa,
- b) brano dane z prac później wydanych,
- c) przy nieznacznych różnicach zostawiono dane z „Mirowej agroklimaticzeskij sprawocznik“, z którego były robione pierwsze obliczenia,
- d) brano dane, z których obliczony wskaźnik okresowości zgadzał się najlepiej ze wskaźnikami miejscowości najbliższych.

Miejscowości, dla których obliczono wskaźnik okresowości, podaje zestawienie na końcu pracy. Obejmuje ono 1286 stacji. Rozkład na kontynenty jest następujący:

Europa	304
Azja	330
Afryka	179
Ameryka Północna	231
Ameryka Południowa	141
Australia i Oceania	101

Rozmieszczenie punktów, z których dane wykorzystano do konstrukcji mapy okresowości opadu, podaje mapa I. Rażąca jest nierównomierność rozmieszczenia punktów. Przede wszystkim rzuca się w oczy pustka oceanów. Słabo pokryte są też obszary zimne, suche, a częściowo i przyrównikowe.

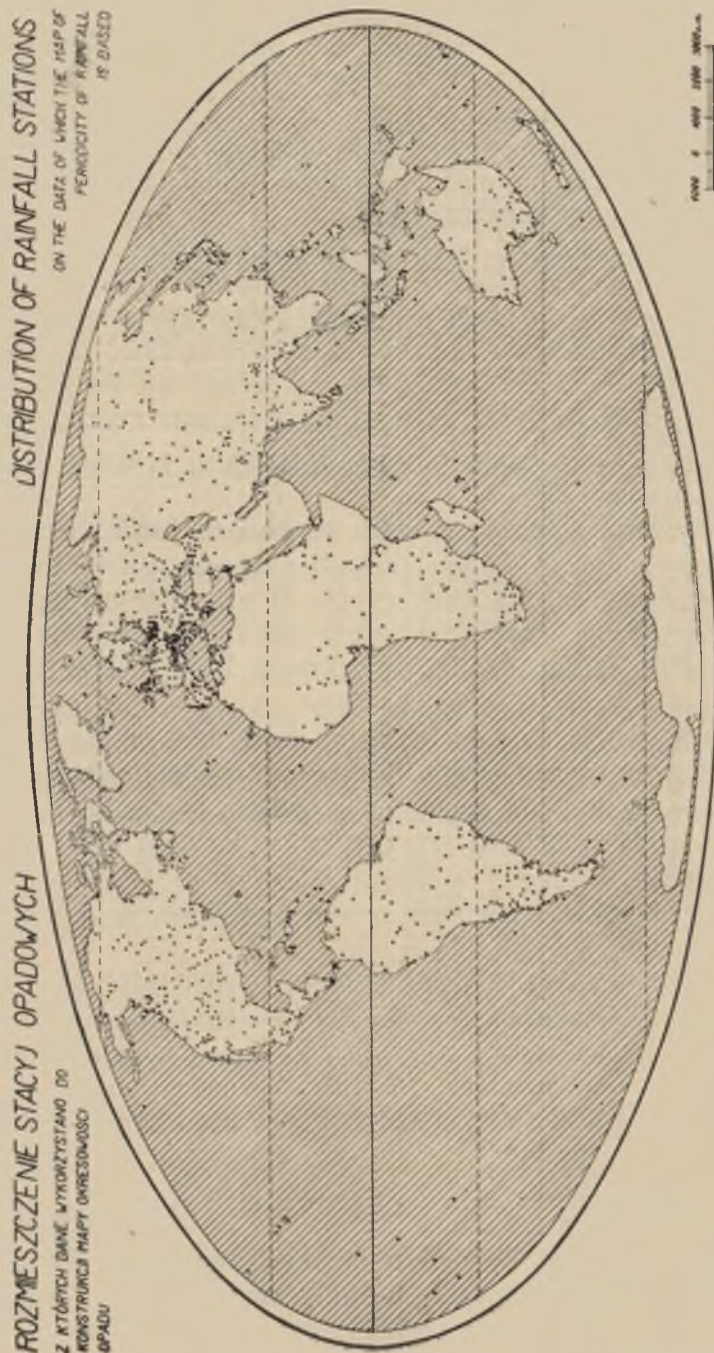
Mapa — Map

Na mapie okresowości opadów izarytmy łączą punkty o jednakowym wskaźniku okresowości ⁷⁾.

W obszarach, w których nieliczne dane nie pozwalały na dokładne wyznaczenie przebiegu izarytm, oznaczono je przerywanymi liniami. Przy bardzo małej ilości danych izarytm w ogóle nie przeprowadzano.

Skala obejmuje kolejno następujące wartości wskaźnika okresowości opadów: poniżej 25%, od 25% do 50%, od 50% do 75%, od 75% do 100%, ponad 100%.

⁷⁾ Do konstrukcji mapy nie wykorzystano danych Stenza (24), gdyż uzyskano je już po wydrukowaniu mapy. Uwzględnienie ich zmieniłoby nieco przebieg izarytm na terenie Afganistanu i Iraku.

Mapa 1 Map

Klasa pierwsza obejmuje tereny, w których średnie opady miesięczne wahają się w małych granicach. Średni opad miesięczny wynosi tu przeważnie 5—10% sumy rocznej opadów. W jednym lub dwóch miesiącach spada średnio ponad 10%. Wyjątkowo zdarza się miesiąc ze średnią mniejszą od 5%, a miesiące ze średnią większą od 15% nie ma. Są to zatem obszary o średnim opadzie rozłożonym dość równomiernie na cały rok. W każdym miesiącu może tam spaść niemal ta sama ilość opadu. Okresowość zatem nie zaznacza się.

Klasa druga obejmuje tereny o opadach nierównomiernie rozłożonych w ciągu roku. Miesiące, w których średnio spada 5—10% sumy rocznej, jest mniej, niż w klasie poprzedniej. Zdarzają się miesiące, w których średni opad stanowi ponad 15%, nigdy jednak więcej, niż 20% sumy rocznej.

W terenach objętych klasą trzecią przeważnie 4—5 miesięcy ma opad średni mniejszy, niż 5% sumy rocznej. Zdarzają się miesiące, które otrzymują średnio ponad 20%.

Klasę czwartą stanowią obszary o opadach bardzo nierównomiernych. Mało jest miesięcy o średnim opadzie zbliżonym do przeciętnej miesięcznej. Przeważnie kilka miesięcy (5—7) ma opad bardzo mały, lub nawet nie wykazuje opadu, zaś reszta miesięcy ma opady duże. Nierzadko średnia jednego miesiąca przekracza 20%, a nawet 25% sumy rocznej.

W klasie piątej suma odchyień od przeciętnej miesięcznej jest już większa od sumy rocznej opadu. W terenach o takim wskaźniku co najmniej 6 miesięcy jest bez opadu lub z opadem minimalnym, a w ciągu 2 miesięcy spada średnio (a przeważnie i w każdym roku) ponad 50% sumy rocznej.

Poszczególne klasy obejmują pewne typy opadowe, które możnaby określić mianami:

klasa pierwsza	—	wskaźnik	poniżej 25%	—	opad dość równomierny,
klasa druga	--	wskaźnik	25—50%	—	opad słabo okresowy,
klasa trzecia	—	wskaźnik	50—75%	—	opad wyraźnie okresowy,
klasa czwarta	—	wskaźnik	75—100%	—	opad wybitnie okresowy,
klasa piąta	--	wskaźnik	ponad 100%	—	opad skrajnie okresowy.

Interpretacja mapy — Interpretation of the Map

Obszary o opadach dość równomiernych występują przede wszystkim w pasie wiatrów cyklonalnych strefy umiarkowanej. Na półkuli południowej tworzą one prawdopodobnie pas dokoła kuli ziemskiej, a na półkuli północnej występują kilkoma plamami. Największą z nich tworzą:

wschodnia część Stanów Zjednoczonych A. P., północny Atlantyk i zachodnia Europa. Plama ta sięga daleko na północ, obejmując południową Grenlandię, południową Islandię i pn.-zach. wybrzeża Półwyspu Skandynawskiego.

W obszarze tym, pozostającym pod wpływem niżu islandzkiego, panuje stała tendencja do opadów. Przeważają co prawda opady zimowe, ale maksymalny opad miesięczny może wypadać niemal w każdym miesiącu, jak to wykazuje tabela V. Zmienność sum miesięcznych z roku na rok wpływa na wyrównywanie wieloletnich średnich sum miesięcznych.

Tabela V.

Ilość maksimów wypadająca na dany miesiąc w ciągu okresu obserwacyjnego.
Amount of maxima occurring in a month during the period of observation.

Miejscowość — Locality	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Iviglut (Grenlandia) .	45	3	2	6	1	4	2	1	5	10	4	5	2
Berofjord (Islandia) . .	51	9	3	4	1	2	1	—	6	8	4	12	
Sable Island (Kanada)	30	4	2	2	1	—	2	2	1	1	5	5	5
Aberdeen (Anglia) . .	50	—	2	1	2	3	1	5	7	3	4	7	14

W Europie prawie równomiernie opady występują jeszcze na Nizinie Lombardzkiej, części Półwyspu Apenińskiego i Bałkańskiego, oraz na Nizinie Węgierskiej. Istnieje tu bowiem nakładanie się dwóch typów opadowych — lądowego z przewagą deszczów wczesno-letnich i śródziemnomorskiego z wzmocnionymi opadami jesiennymi (A r c t o w s k i (2)). Ilustracją tego typu są wykresy opadów w Trieście i Budapeszcie, wykazujące dwa maksima (Ryc. 2).

Ryc. 2.

Roczny ruch opadów w mm — Annual March of Rainfall in mm.

Ryc. 3.

W terenach tych maksimum miesięczne nie przesuwa się tak znacznie, a jest ściślej związane właśnie z wczesnym latem lub jesienią. Ilość maksimów przypadających na poszczególne miesiące przedstawia tabela VI. Dla Belgradu uwzględniono dwa kolejne maksima w roku.

Tabela VI.

Ilość maksimów wypadająca na dany miesiąc w ciągu okresu obserwacyjnego.
Amount of maxima occurring in a month during the period of observation.

Miejscowość — Locality	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Belgrad	33	1	—	—	4	7	5	5	2	1	4	2	2
„ dwa maksima	„	1	1	1	9	9	12	8	3	4	8	6	4
Mediolan	160	5	4	4	16	13	13	7	10	16	39	25	8

Charakterystyczne jest, że w Belgradzie, gdzie mocniej zaznacza się kontynentalizm, miesięczne maksimum opadowe częściej wypada wiosną i wczesnym latem (IV, V, VI, VII), niż jesienią (X, XI), podczas gdy w Mediolanie, gdzie przeważają wpływy śródziemnomorskie, najczęściej maksimum wypada w jesieni.

W Europie wschodniej są jeszcze trzy obszary o opadach dość równomiernych: pierwszy — oparty tylko na jednej stacji — Kijowie, drugi — rozciągający się między Moskwą i Permem, oraz trzeci — nad Morzem Czarnym i Morzem Kaspijskim. Typ opadów na ostatnim obszarze wykazuje również ślady nakładania się dwóch wpływów: ładu i strefy śródziemnomorskiej, co występuje na wykresach w postaci dwóch maksimów opadowych (Ryc. 3), jak również słabo zaznacza się w wędrówce miesięcznego maksimum opadowego (Tabela VII). Mały wskaźnik okresowości jest jednak przede wszystkim spowodowany znaczną zmiennością miesięcznych sum opadowych z roku na rok:

Tabela VII.

Ilość maksimów wypadająca na dany miesiąc w ciągu okresu obserwacyjnego.
Amount of maxima occurring in a month during the period of observation.

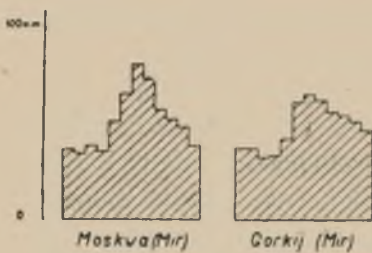
Miejscowość — Locality	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Odessa	34	1	2	—	4	5	8	1	5	2	1	3	2
„ dwa maksima	„	2	4	6	7	9	11	3	5	7	4	8	6
Astrachań	35	1	1	—	—	3	9	4	5	1	5	2	4
„ dwa maksima	„	2	2	3	1	7	16	11	8	5	10	5	5
Orenburg	29	2	1	1	—	3	7	4	4	—	2	2	5
„ dwa maksima	„	2	3	3	3	4	10	7	8	2	5	5	6

W okolicach Moskwy miejscowości mają przebieg opadów typu lądowego ze stałym maksimum letnim (Ryc. 4 i Tabela VIII) — tym bardziej zastanawiająca jest mała wartość wskaźnika okresowości. Częściowo może to wynikać z błędów statystyki (wskaźnik obliczony z danych Millera wynosi dla Kazania 49%, z Claytona — 34%, a z danych „Mirowoj...” — 23%, dla Moskwy z danych Kendrew'a — 30%, z danych Millera — 29%, z Claytona — 28%, a z „Mirowoj...” — 24%), częściowo z niewielkiej amplitudy rocznej.

Tabela VIII.

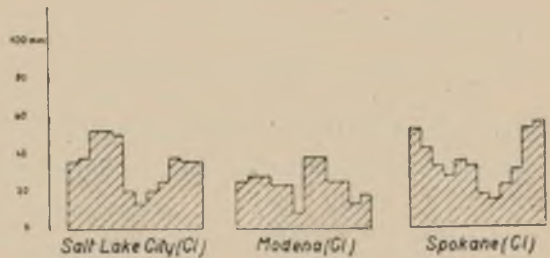
Ilość maksimum wypadających na dany miesiąc w ciągu okresu obserwacyjnego.
Amount of maxima occuring in a month during the period of observation.

Miejscowość — Locality	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Kazań	36	—	—	—	—	2	11	10	6	3	2	1	1
„ dwa maksima	„	—	—	3	4	5	19	16	11	7	4	2	3
Moskwa	36	1	—	—	1	1	3	11	12	2	4	1	—
„ dwa maksima	„	1	—	1	2	3	14	16	15	7	8	3	2

Ryc. 4

Roczny ruch opadów w mm — Annual March of Rainfall in mm.

Ryc. 5

W Ameryce Północnej wielkie kotliny mają opady dość równomierne przy bardzo małych lub niewielkich sumach rocznych. Pozostają one pod wpływem Oceanu Wielkiego (wpływ ten sięga aż do Gór Skalistych) i dlatego otrzymują opady w półroczu zimowym, w letnim zaś półroczu padają tam deszcze typu konwekcyjnego. Miejscowości w kotlinach śródgórskich mają nasilenie opadów w różnych okresach roku w zależności od położenia. W Salt Lake City maksimum przypada na wiosnę (III, IV, V), a minimum na lato (VI, VII, VIII), w Modenie maksimum jest w lecie (VII, VIII), a drugie w zimie (I, II, III), w Spokane maksimum pierwszorzędne jest późną jesienią i wczesną zimą (XI, XII, I), a drugorzędne późną

wiosną (V, VI). Wszystkie wykazują jednak nakładanie się różnych wpływów, co uwidacznia się zarówno na wykresach średniego miesięcznego opadu (Ryc. 5), jak również w wędrówce miesięcznego maksimum opadu z roku na rok (Tabela IX).

Tabela IX.

Ilość maksimów wypadająca na dany miesiąc w ciągu okresu obserwacyjnego.
Amount of maxima occurring in a month during the period of observation.

Miejscowość — Locality	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Salt Lake City . . .	44	3	4	8	10	11	1	—	—	1	1	3	2
„ dwa maksima	-	5	6	20	15	14	1	-	-	4	7	7	8
Modena	24	1	3	—	1	1	—	4	7	3	2	1	1
„ dwa maksima	-	5	4	5	3	1	1	8	9	4	3	3	1
Spokane dwa maksima	10	3	3	3	—	1	1	—	—	—	2	2	5

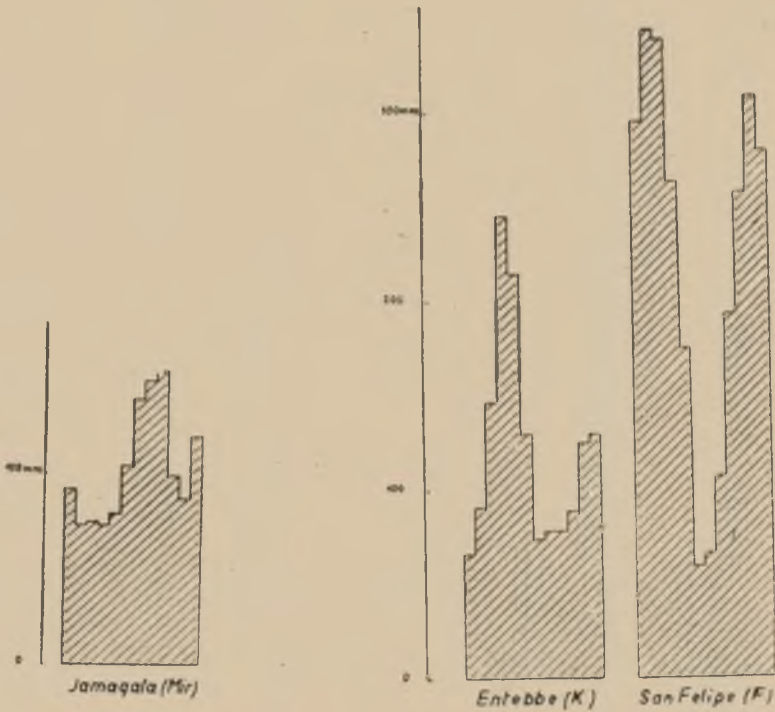
Opady równomierne występują pozatem (dwie stacje) na wybrzeżach południowej Alaski, gdzie wody ciepłego prądu, oblewają chłodny ląd, oraz zachodnie wiatry cyklonalne sprzyjają opadom w ciągu całego roku.

Plama na zachodnich wybrzeżach Japonii, jest wynikiem zasilania tych okolic deszczami monsunu letniego i zimowego, jak to przedstawia wykres opadu w Jamagata (Ryc. 6).

Poza strefą umiarkowaną opady dość równomierne występują w pobliżu równika, przy czym największy obszar zaznacza się na Archipelagu Malajskim. Składa się na to kilka przyczyn: monsun wiejący z Azji przynosi opady podczas naszej zimy, w lecie daje opady monsun z Australii, a w okresie wiosennego i jesiennego porównania dnia z nocą padają deszcze zenitalne. W Ameryce Południowej obszar o opadach dość równomiernych widzimy tylko w zachodniej części pasa przyrównikowego. Tereny wschodnie w pobliżu ujścia Amazonki mają okresowość znaczną, ponieważ w lecie nie dochodzą tam deszcze, przynieszone przez passat SE na stoki Wyżyny Brazylijskiej. Stąd wybitna przewaga deszczów zimowych i wiosennych. W Afryce tylko jedna miejscowość — N. Antwerpia — wykazała wskaźnik tej klasy. Nie jest jednak wykluczone, że większy obszar w basenie Kongo ma opady dość równomierne. Dla potwierdzenia tego brak danych.

Obszary o opadzie słabo okresowym zajmują ogromne przestrzenie strefy umiarkowanej. A zatem strefę tę charakteryzuje na ogół brak zdecydowanej okresowości. Wyjątki stanowią wnętrza lądów, zachodnie wybrzeża lądów na półkuli południowej oraz wschód Azji. Opady słabo

Ryc. 6

Ryc. 7

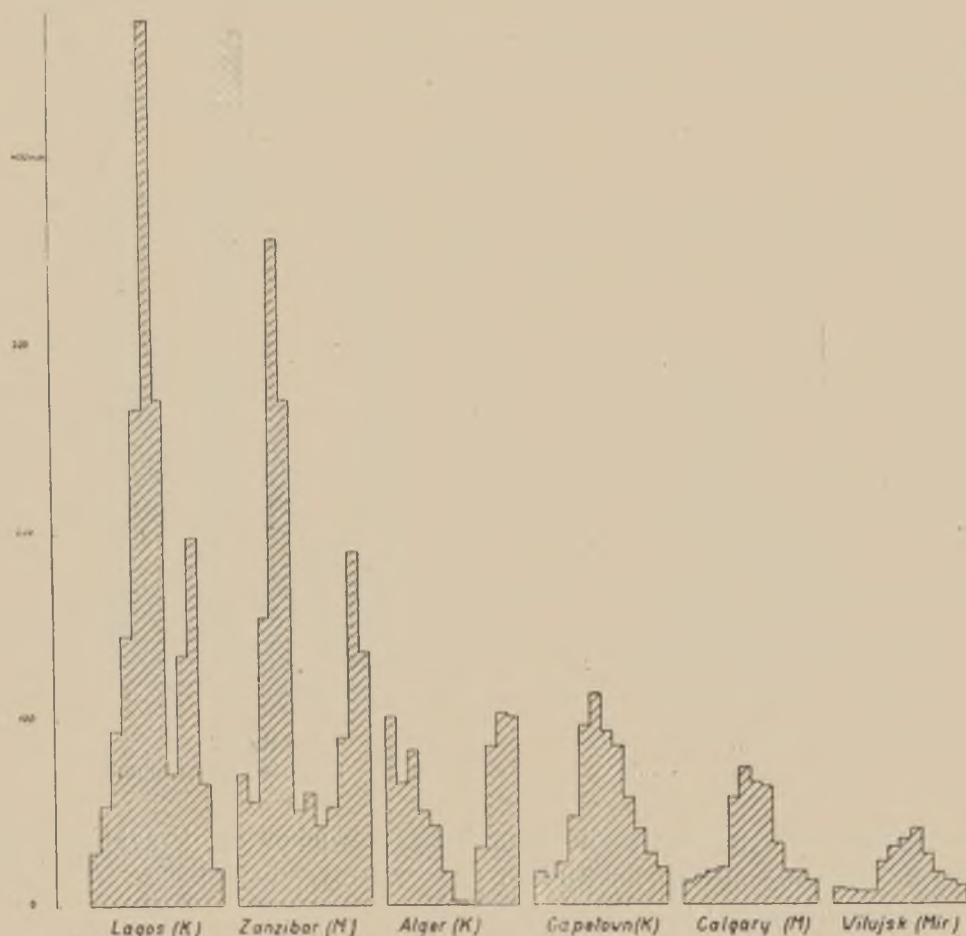
Roczny ruch opadów w mm — Annual March of Rainfall in mm.

okresowe występują ponad to w pasie przyrównikowym. Przykład tego typu opadów o dwóch maksimach dają wykresy dla Entebbe (Afryka) i San Felipe (Ameryka Pd) (Ryc. 7).

Opady wyraźnie okresowe występują w głębi Azji i Ameryki Północnej, następnie w szerokości geograficznej Morza Śródziemnego oraz po obu stronach pasa przyrównikowego, odpowiadają więc typom klimatu wybitnie lądowego strefy umiarkowanej, śródziemnomorskiego i podrównikowego (według klasyfikacji de Martonne'a). Przebieg roczny opadów ilustrują wykresy: Lagos i Zanzibar (podrównikowy), Alger i Capetown (śródziemnomorski), Calgary w Ameryce Pn. i Wilujsk w Azji (lądowy) (Ryc. 8).

Obszary o skrajnie okresowym opadzie występują w pasie wysokich ciśnień podzwrotnikowych, w Mongolii oraz w obszarach monsunowych południowej Azji i północnej Australii (Ryc. 9).

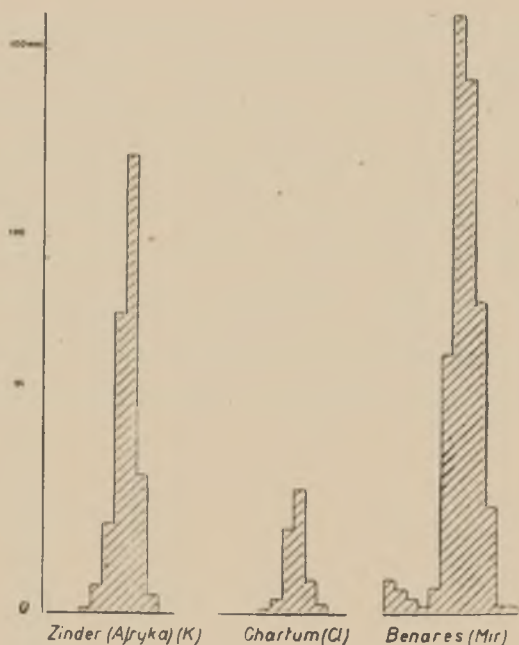
Porównanie kontynentów uwypukla wyjątkową jednolitość Europy, w której spotykamy tylko trzy klasy wskaźnika okresowości, przy czym opady wyraźnie okresowe występują na maleńkich skrawkach półwys-

Ryc. 8. Roczny ruch opadów w mm — Annual March of Rainfall in mm.

pów południowych. W pozostałych kontynentach występują wszystkie klasy okresowości.

Dość równomierne opady Europy są niewątpliwie rezultatem silnego wpływu Atlantyku. Wpływy te poprzez „Bramę Narodów“ sięgają daleko w głąb Azji aż do Jeniseju. Między górnym Obem a źródłowiskami Jeniseju i Angary wartość wskaźnika okresowości wybitnie wzrasta (Tomsk 31%, Barnaul 42% — Mondy 96%, Urga 119%), choć suma opadów ulega nieznacznej zmianie. W tym obszarze graniczą wpływy Atlantyku i Oceanu Wielkiego. Ogromny kontrast wynikający z tych dwóch wpływów zaznacza się jaskrawo w typach wodostanów rzek, co podkreśla R o m e r (22). Stwierdzając daleko sięgający wpływ Atlantyku R o m e r doprowadza do wniosku że zasięg ten nie pokrywa się z zasięgiem kli-

Ryc. 9. Roczny ruch opadów w mm — Annual March of Rainfall in mm.

matu oceanicznego, a zachodnia Syberia ma klimat kontynentalno-atlantycki. Mapa okresowości wniosek ten potwierdza. Odmienne ruch roczny opadów w miejscowościach o klimacie lądowym atlantyckim i pacyficznym pokazuje wykres (Ryc. 10). Warto zaznaczyć, że Ural na mapie okresowości — w przeciwieństwie do innych map klimatycznych — ma charakter granicy klimatycznej.

Mocno zaznacza się na mapie kontrast między północnymi i południowymi Chinami. Szanghaj ma wskaźnik 39%, a Pekin 104%. Oba obszary są pod wpływem wiatrów monsunowych, ale Chiny północne, objęte częściowo zimowym wyżem barometrycznym i bardziej od południowych wystawione na działanie monsunu lądowego, są w zimie niemal pozbawione opadów, podczas gdy południowe przy wyraźnym maksimum letnim mają też opady zimowe (Ryc. 11).

Jeszcze silniejsze kontrasty występują na Archipelagu Malajskim. Między zachodnią Jawą i Timorem wskaźnik zmienia się z 16% w Buitenzorgu do 103% w Kupangu. Monsoon zimowy wiejący z Azji dostarcza wyspom archipelagu obfitych deszczów, zaś monsoon wiejący podczas naszego lata z wnętrza Australii nie przynosi opadów pobliskiemu Timorowi, natomiast odleglejszą Jawę i Sumatrę zrasza dość obficie (Ryc. 12).

Pasma górskie i krawędzie wyżyn, przebiegające prostopadle do kierunku przeważających wiatrów występują na mapie na ogół jako granice klimatyczne. W obu Amerykach układ izarytm jest zasadniczo południkowy, co odpowiada głównym rysom ukształtowania pionowego. W Ameryce Południowej wyraźnie podkreślone są wyżyny: Gujańska i Brazylijska. W Europie występuje wpływ gór Skandynawskich, zaś na półwyspach: Apenińskim i Bałkańskim izarytmy przebiegają południkowo, a więc niezgodnie z ogólnym kierunkiem izarytm w Europie południowej. W Afryce wpływ ukształtowania widać najwyraźniej na Madagaskarze i wybrzeżach pd.-wsch. Plama mniejszej okresowości w pn.-zach. Afryce, w wewnętrznych partiach Atlasu, jest także wynikiem wpływu gór nad-

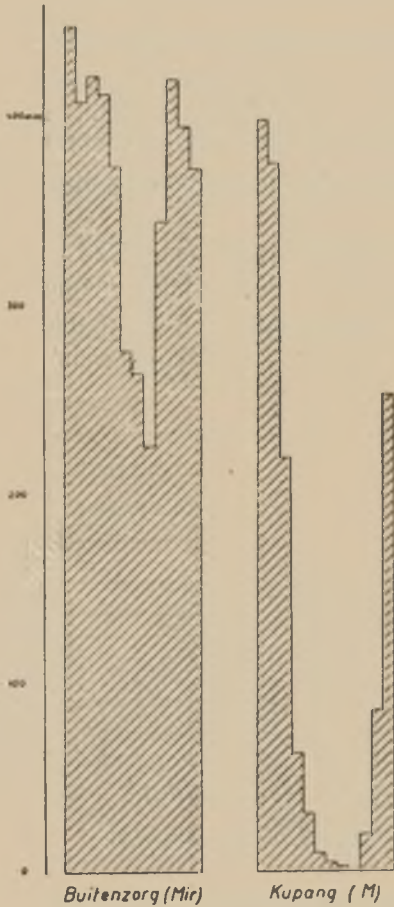
Ryc. 10

Roczny ruch opadów w mm — Annual March of Rainfall in mm.

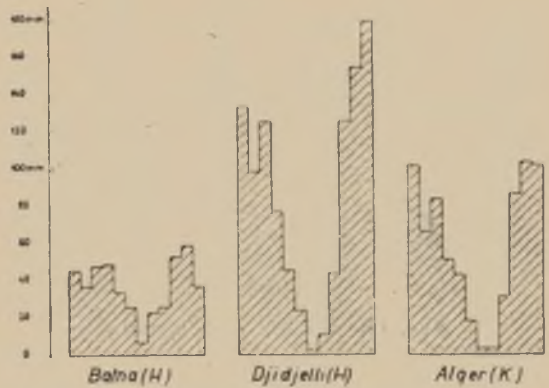

Ryc. 11.

brzeżnych, które zatrzymują większość opadów zimowych, przez co różnica między opadami zimowymi i letnimi na wybrzeżu jest o wiele silniej zaznaczona, niż w głębi gór. Przykładu dostarcza wykres opadów w Algerze i Djidjelli oraz w Batnie leżącej w głębi gór (Ryc. 13). W Azji — poza wpływem Gór Zachodnich — wpływu innych gór prześledzić nie można z powodu skąpych danych. Nie występują jako granica klimatyczna również Alpy Australijskie tak wyraźnie zarysowujące się na mapie izohiet. Po obu stronach gór deszcze padają przez cały rok, chociaż w ilościach bardzo nierównych.

Ryc. 12.

Ryc. 13.

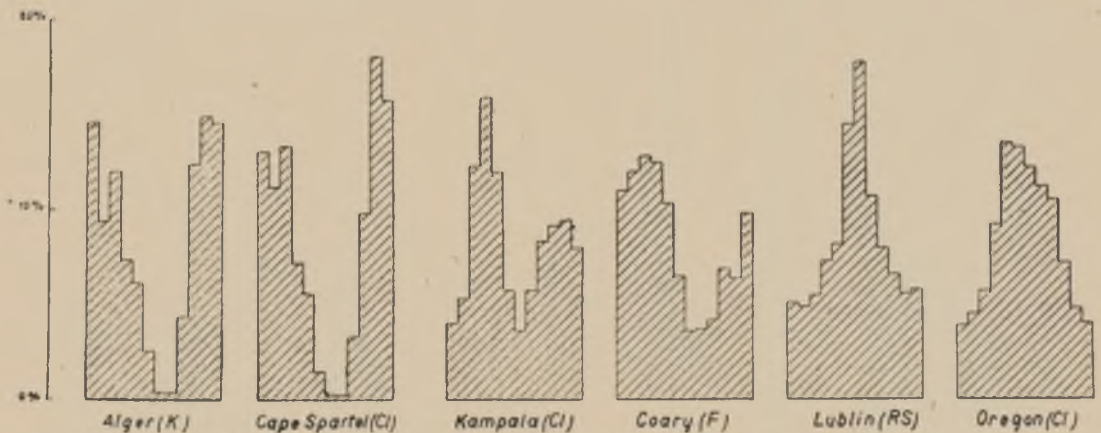
Roczny ruch opadów w mm — Annual March of Rainfall in mm.

Kontrasty występują również między stroną dowietrzną i odwietrzną wysp. Szczególnie jaskrawo zaznacza się to w strefie stałych wiatrów pasatowych, gdzie odwietrzne stoki otrzymują opad tylko w okresach znacznego nasilenia wiatrów. I tak np. strona dowietrzna — SE — wyspy Mauritius ma wskaźnik znacznie mniejszy (Cluny 38%), a odwietrzna — NW — większy (Alfred Observatorium 52%). Podobnie na pobliskiej wyspie Reunion (St. Joseph na stronie SE — 33%, a St. Denis na NW — 72%). Na Jamajce Port Antonio na stronie dowietrznej — NE — ma wskaźnik okresowości 30% — a Kingston na stronie odwietrznej — SW — 60%.

Porównanie z mapą Supana — Comparison with Supan's Map

Podobieństwo pomiędzy mapą okresowości opadów i mapą wahań opadów Supana było do przewidzenia. Interesujące są raczej różnice. Mapa Supana — poza nasileniem wahań — przedstawia podział na obszary o przewadze deszczów w zimowej i letniej połowie roku. Utrudnia to porównanie nasilenia zjawiska na mapie, a przez to i porównanie z mapą okresowości.

Na obu mapach dają się wyróżnić na ogół te same zasadnicze regiony opadowe, a i w szczegółach istnieje wiele analogii. Jako różnicę należy podkreślić większą monotonię mapy Supana, co wynika nie tylko z mniejszego zagęszczenia skali klas, ale i z metody. Wartość współ-

Ryc. 14. Roczny ruch opadów w % — Annual March of Rainfall in %.

czynnika wahań uzależniona od dwóch miesięcy skrajnych — przeto bardziej przypadkowa, niż wskaźnik okresowości — w sposób mniej precyzyjny różnicuje nasilenie okresowości i nie pozwala na zagęszczenie skali klas, szczególnie przy małych wahaniami.

Obszary równikowe wykazują na mapie Supana wahania tej samej kategorii, co strefa śródziemnomorska, a większe niż strefa umiarkowana. W świetle wykresu przebiegu opadów w procentach nie wydaje się to uzasadnione (Ryc. 14). Miejscowości strefy śródziemnomorskiej (Alger, Cap Spartel) wykazują na wykresie większe wahania opadów, niż miejscowości przyrównikowe (Kampala w Afryce, Coary w Ameryce Pd.), czy też miejscowości o klimacie zbliżonym do lądowego (Lublin, Oregon). W zgodzie z wykresem pozostaje wskaźnik okresowości znacznie mniejszy w strefie śródziemnomorskiej (Alger 57%, Cap Spartel 63%), niż w pozostałych (Kampala 35%, Coary 37% — Lublin 36%, Oregon 40%).

Plamy maksymalnych wahań wypadają w mapie Supana dość przypadkowo, zwłaszcza w obszarach suchych. Przyczyną jest silny wpływ, jaki wywiera na wartość wskaźnika wysokość opadu w miesiącach o maksymalnej sumie. I tak jeden dżdżysty miesiąc w Loandzie zdecydował, że na mapie Supana na zachodnich wybrzeżach Afryki znalazła się plama maksymalnych wahań. W mapie okresowości większe wahania wykazuje wnętrze Afryki w górnym biegu Zambezi (Tab. X). Porównanie przebiegu opadów w dwóch miejscowościach: Loanda i Victoria Falls pozwala ocenić, która metoda klasyfikuje racjonalniej (Ryc. 15).

Tabela X.

Miejscowość — Locality	Współczynnik wahań Coefficient of Variations	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Suma roczna w mm Mean Annual Rainfall in mm.
Loanda	39 %	94 %	278
Victoria Falls	29 %	102 %	564

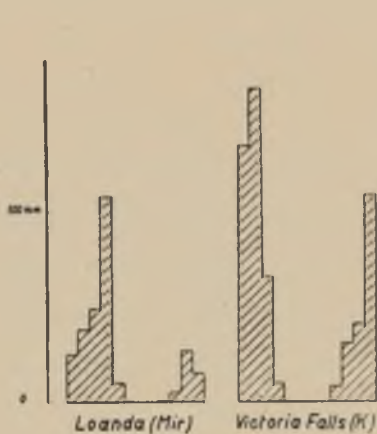
W obu miejscowościach przez cztery miesiące deszcze nie padają wcale (w Loandzie we wrześniu średnio 1 mm), a przez dwa miesiące są deszcze bardzo małe, czyli przez sześć miesięcy trwa pora sucha. Przez te sześć miesięcy w Loandzie spada średnio 6% całorocznego opadu, a w Victoria Falls 3%. Przyczyna wielkiej różnicy współczynnika wahań w obu miejscowościach tkwi w wielkiej dżdżystości kwietnia w Loandzie (108 mm) i w małej sumie rocznej, podczas gdy w Victoria Falls opady w czasie pory deszczowej są rozłożone nieco równomierniej, a suma roczna jest większa. Przebieg opadów w obu miejscowościach wykazuje znaczne podobieństwo, to też różnica 10% współczynnika wahań — przy jego małej ogólnej rozpiętości — jest stanowczo zbyt duża.

Porównanie z innymi mapami — Comparison with other Maps

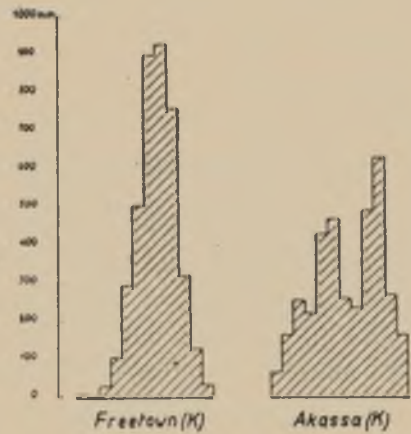
Można powiedzieć — schematyzując możliwie najbardziej rozmieszczenie zjawiska okresowości — że w pasie przyrównikowym występują opady dość równomierne; im dalej od równika, tym okresowość wzrasta, dochodzi do maksimum w strefach zwrotnikowych, po czym zaczyna maleć. W strefach umiarkowanych występują opady najrównomierniejsze. Dla wyższych szerokości geograficznych dane są zbyt skąpe. Z tego ogólnego schematu wyłamuje się przede wszystkim Azja.

W przedstawionej strefowości zauważyć można analogię z rozmieszczeniem średniego opadu rocznego. Mapa izohiet wykazuje, że strefy rów-

nikowa i umiarkowana są bogatsze w opady, a strefa zwrotnikowa najuboższa. Wynikałoby z tego, że wraz ze wzrostem opadów zmniejsza się okresowość. Supan uznał to za regułę, od której widział dwa wyjątki: kraje monsunowe z dużymi wahaniami przy wielkich opadach, oraz wnętrza lądów, gdzie przy zmniejszającej się ilości opadów maleje również okresowość opadu. Zmniejszanie się okresowości Supan tłumaczył tym, że zimowe maksimum opadowe pochodzenia morskiego słabnie z odległością od wybrzeża, a coraz silniej zaznacza się maksimum letnie. Maksimum letnie uzyskuje przewagę zdecydowaną w obszarach położonych zdala od morza, a w terenach leżących bliżej morza istnieć może równowaga pomiędzy oboma maksimumami. Wydaje się jednak, że nie można tu mówić o regule. Niektóre obszary o małych, a nawet minimalnych opadach, jak np. wnętrze

Ryc. 15.

Ryc. 16.

Roczny ruch opadów w mm — Annual March of Rainfall in mm.

Australii, zachodnia Syberia, okolice Jeziora Kaspijskiego mają opady prawie równomierne. Obszary sąsiadujące, o podobnym średnim opadzie rocznym, wykazują niekiedy znaczne różnice w okresowości, np. wybrzeża Zatoki Gwinejskiej. Freetown przy średnim rocznym opadzie 3993 mm ma wskaźnik okresowości 88%, a Akassa przy sumie 3653 mm — wskaźnik 44%. Wykresy przebiegu opadów w tych dwóch miejscowościach potwierdzają fakt, że przy podobnej średniej ilości opadu występuje zupełnie różny przebieg roczny (Ryc. 16). Obszary o największych opadach nie pokrywają się z obszarami o opadzie najrównomierniejszym. Strefa gorąca mająca sumy największe, posiada niewiele terenów o opadach dość równomiernych.

Znaczną zgodność można zauważyć między mapą okresowości a mapą średniego rocznego zachmurzenia. Rzuci się w oczy podobieństwo w rozmieszczeniu obszarów o małym średnim zachmurzeniu i o wielkiej okresowości opadów. Obszary o dużym zachmurzeniu występują w strefach: równikowej, umiarkowanych i chłodnych, a więc w obszarach o opadach raczej równomiernych. Są jednak i różnice. Zjawisko zachmurzenia układa się bardziej pasowo, niż zjawisko okresowości opadu. Szczególnie zaznacza się to w Eurazji, gdzie zachmurzenie wzrasta w kierunku ku północy, podczas gdy okresowość zmienia się z zachodu na wschód. Na zachodnich wybrzeżach Ameryki Południowej przy wielkim zachmurzeniu istnieje wybitna okresowość opadu. W Australii całe wnętrze ma zachmurzenie bardzo małe, a okresowość jest bardzo różnorodna. Porównanie drobnych szczegółów nie jest możliwe, gdyż przebieg linii na mapach obu zjawisk jest w wielu obszarach uproszczony i raczej hipotetyczny. Szczególnie mapy zachmurzenia mogą zawierać nieścisłości; świadczą o tym różnice między mapami w atlasach (3, 8).

Podobieństwo między mapą okresowości opadów i mapą średniego rocznego zachmurzenia wynika z tego, że oba zjawiska uzależnione są w znacznej mierze od rozmieszczenia i trwałości pasów oraz ośrodków niskiego i wysokiego ciśnienia barometrycznego. Stały ośrodek niskiego ciśnienia, np. niż islandzki, stwarza stałą tendencję do opadów i powoduje opad dość równomierny przez cały rok w pobliskich terenach. Ośrodki wysokiego ciśnienia wywołują suszę, a ich sezonowe przesunięcia stwarzają warunki do powstawania opadów okresowych. Ponieważ okresowość wyraża się najdobitniej istnieniem i długością trwania pory suchej, więc skrajną okresowość spotykamy w obszarach wysokiego ciśnienia.

Supan podkreśla, że w terenach o wielkiej okresowości opadów wzrasta zmienność opadów z roku na rok. Przypuszcza jednak, że związek nie jest prosty. Eberle (6) przytacza i potwierdza zdanie Hellmanna: „Gebiete mit streng periodischer jahreszeitlicher Niederschlagsverteilung, insbesondere solche mit einer oder zwei ausgesprochenen Trockenzeiten haben grössere Schwankungen der Niederschlagsmengen von Jahr zu Jahr als solche mit Niederschlägen zu allen Jahreszeiten“.

Porównanie mapy Eberle'go „Verteilung der extremen Regenschwankungen über die Erde“ z mapą okresowości wykazuje w ogólnym zarysie podobieństwa. W suchych obszarach zwrotnikowych zaznacza się większa okresowość i większe wahania z roku na rok, a wybrzeża atlantyckie Stanów Zjednoczonych i Europy mają opady prawie równomierne i wskaźnik zmienności niewielki. Podobieństwa są i w drobniejszych szczegółach. Na Madagaskarze na przykład i okresowość i zmienność z roku na rok rośnie ze wschodu na zachód, a na południowych krań-

cach Ameryki Południowej w kierunku przeciwnym, Są jednak i wyraźne różnice. Dorzecze Gangesu i zachodni Dekan przy skrajnej okresowości opadu nie wykazują wielkiej zmienności z roku na rok. To samo dotyczy pn. i pd.-zach. Australii gdzie zmienność jest bardzo mała: podobnie w zachodniej części Zatoki Gwinejskiej, zachodniej części Ameryki Środkowej, na Wyżynie Brazylijskiej.

Również obszary o wielkich wahaniami z roku na rok nie zawsze pokrywają się z obszarami o silnej okresowości. Za przykłady służyć mogą Nizina Turańska oraz zachodnia Syberia.

Różnice te mogą wynikać częściowo z uproszczeń i dowolności, jakie Eberle wprowadził w swoją mapę, pomijając szereg stacji o wskaźniku odbiegającym wartością od otaczających, co stwierdza w recenzji Reichel⁸⁾. Trzeba też podkreślić możliwość błędów u Eberle'go wynikających z braku kontroli materiałów rosyjskich, na co zwraca uwagę w recenzji Schoenrock⁹⁾.

Porównanie musi być przeprowadzone bardzo ostrożnie gdyż metoda Eberle'go nie daje dostatecznej gwarancji uzyskania prawdziwego obrazu rocznych wahań opadu. Opiera się bowiem na wartościach skrajnych ($R_{max} : R_{min} = Q$) i błąd w jednej z nich (stosunkowo częsty w skrajnych wartościach) silnie wpływa na wielkość wskaźnika.

W każdym razie zestawienie map pozwala stwierdzić, że o wiele większa zgodność z mapą izohiet zaznacza się w mapie Eberle'go, niż w mapie okresowości. Świadczy to, że silniejszy związek istnieje między ilością opadu i jego krańcowymi wahaniami z roku na rok, niż między sumą roczną i okresowością opadu.

Z zestawień powyższych wynika, iż mapa okresowości opadu — jakkolwiek w szczegółach lub w ogólnych zarysach wykazuje bardzo wyraźne analogie z mapami innych stosunków klimatycznych — obrazuje zjawisko o swoistych cechach, relacjach i regionalizmie.

⁸⁾ Reichel E. Met. Zeit. 1928, str. 158.

⁹⁾ Schoenrock A. Met. Zeit. 1928, str. 487.

L I T E R A T U R A I Ź R Ó D Ł A

1. Alisow B., Izwiewkow B., Prokowskaja T., Rubinstein E. — Kurs klimatologii. Moskwa 1940.
2. Arctowski H. — Remarques au sujet de la variation annuelle des précipitations atmosphériques. Z Instytutu Geofizyki i Meteorologii U. J. K. Komunikat 84. Lwów 1934.
3. Bartholomew J. — The Oxford Advanced Atlas, 1932.
4. Blair T. — Climatology. New York 1942.
5. Conrad V. — Die klimatologischen Elemente und ihre Abhängigkeit von terrestrischen Einflüssen. Köppen-Geiger. Handbuch der Klimatologie I. Berlin 1936.
6. Eberle O. — Die Verteilung der extremen Regenschwankungen über die Erde. Pet. Mitt. 1927. Ergänz. 195.
7. Fraunze B. — Die Niederschlagsverhältnisse in Südamerika. Pet. Mitt. 1927. Ergänz. 193.
8. Goodall—Darby — The University Atlas. London 1945.
9. Gorczyński W. — Comparison of Climate of the United States and Europe. New York 1945.
10. — — O zmienności opadu. Warszawa 1911.
11. Hann J. — Handbuch der Klimatologie. Stuttgart 1883.
12. — — " " " B. III. Stuttgart 1911.
13. — — " " " B. I. Stuttgart 1932.
14. — Süring — Lehrbuch der Meteorologie. Leipzig 1915
15. Kendrew W. — The Climates of the Continents. Oxford 1947.
16. Kosińska-Bartnicka S. — Opady w Polsce. Prace Meteorologiczne i Hydrograficzne. Warszawa 1927. Zesz V.
17. Köppen W. — Angabe der monatlichen Regensmengen. Met. Zeit. 1913, str. 544—545.
18. Landsberg H. — Climatology. Handbook of Meteorology edited by Berry E., Bolley E., Beers N. New York—London 1945, str. 928—997.
19. Lugeon J. — Précipitations Atmosphériques, Ecoulement et Hydroélectricité. Neuchâtel — Paris 1928.
20. Miller A. — Climatology. London 1947
21. Mirowoj agro-klimaticzeskij sprawocznik. Leningrad 1937.
22. Romer E. — Rozmyślenia klimatyczne. Czasopismo Geograficzne. T. XVII. Zesz. 3—4, str. 11—84.
24. Stenz E. — The Climate of Afganistan. Polish Institute of Arts and Sciences in America, New York 1946.
24. Stenz E. — The Climate of Afganistan. New York 1946.
25. Supan A. — Die Verteilung des Niederschlags, Pet. Mitt. 1898. Ergänz. 124.
26. World Weather Records. Vol. 79. By H. Clayton. Smithsonian Institution. Washington 1944.
27. World Weather Records. Vol. 90. 1921—1930. By H. Clayton. Washington 1944.
28. World Weather Records. Vol. 105, 1931—1940. By H. Clayton and F. Clayton. Washington 1947.

SUMMARY

World Periodicity of Rainfall

The aim of the present work is to give a quantitative and graphic representation of the intensity of periodicity of world rainfall.

The index periodicity has been calculated in following manner:

$$W = \frac{\sum /m_i - \frac{R}{12} / \cdot 100}{R} \% \quad ^1)$$

R — mean annual precipitation

m_i — mean precipitation of individual month

$\frac{R}{12}$ — average precipitation of month

$m_i - \frac{R}{12} = d_i$ — deviation of individual month from average

The calculation of surpluses ($d_i > 0$) has not been applied because of lack of accurate meteorological data.

The index of periodicity indicates variations of intensity in rainfall periodicity more precisely than Supan's coefficient of variations.

Map I shows the distribution of stations used for the drawing of the map of periodicity of rainfall. On the map of periodicity of rainfall lines connect points of equal index periodicity. Through areas where data were scarce broken lines have been drawn, whereas areas with but very few data lack any lines whatsoever.

As compared with other climatic maps periodicity of rainfall represents a phenomenon of its own characteristic traits, relations and distribution, although in details or general outline it may comply with maps of other climatic relations.

*Institute of Geography,
University M. Curie-Skłodowska, Lublin.*

---

¹⁾ The same value may be obtained by adding Angot's relative pluviometric deviations (écart pluviométrique relatif). This method however requires more time.

MATERIAŁY LICZBOWE — DATA

Nazwy miejscowości podane są w brzmieniu polskim, lub według źródła, z którego zostały zaczerpnięte.

Names of localities are given in their Polish soundng or according to the source from which they were taken.

Objaśnienia skrótów:

Explanation of abbreviations:

Al — Alisow, Izwiewow, Prokowskaja, Rubinstein (1)

B — Blair (4)

C — Conrad (5)

F — Franze (7)

H — Hann (11, 12)

K — Kendrew (15)

M — Miller (20)

Mir — Mirowoj agro-klimaticzeskij sprawocznik (21)

St — Stenz (24)

S — Supan (25)

Cl — World Weather Records (26, 27, 28)

RS — Rocznik Statystyczny lub Mały Rocznik St. G. U. S.

W rubryce „ilość lat obserwacji” w danych wziętych z „World Weather Records” podana jest ilość lat pełnych obserwacji.

In column „amount of years of observation” taken from „World Weather Records” the amount of years of complete observations are given.

Europa — Europe

— oznacza długość geograficzną zachodnią
— indicates W geographical longitude

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Aberdeen	57,2	-2,1	35	748	16,7	Mir
Agen	44,6	0,6	50	634	14,4	"
Akwizgran	50,8	6,1	35	842	10,8	"
Albacete	39,0	-1,9	30	401	32,4	H
Alessandria	44,9	8,6	42	648	24,4	"
Alicante	38,4	-0,3	30	446	40,8	"
Ancona	43,6	13,5	42	675	22,4	Mir
Andros	37,5	24,8	21	665	73,5	"
Aquila	42,4	13,4	32	667	19,9	"
Archangielsk	64,6	40,6		466	41,6	"
Arvavaralia	49,3	19,4	30	908	30,0	"
Astrachań	46,4	48,0		206	15,5	"
Ateny	38,0	23,7	47	390	46,7	"
Auxerre	47,8	3,6	50	601	16,6	"
Avignon	43,9	4,8		645,2	25,1	K
Barcelona	41,4	2,2	30	537	33,0	Mir
Bazylea	47,6	7,6	37	829	24,6	"
Belgrad	44,8	20,5	33	619,13	24,2	Cl
Belluno	46,1	12,2	30	1287	22,6	Mir
Ben Nevis	56,8	-5,0		4351,0	23,0	K
Bergen	60,4	5,3	10	2063,7	25,6	Cl
Berlin	52,6	13,4	35	563	17,8	Mir
Berno	46,8	7,5	37	922	23,2	"
Besaçon	47,3	6,0	50	1080	14,0	"
Białystok	53,1	23,2		578	37,0	RS
Bilbao	43,3	-2,9	30	1247	22,9	Mir
Blackst Pt.	54,1	-10,1	35	1262	21,1	"
Bodo	67,3	14,5		901,7	22,9	M
Bolonia	44,5	11,5	92	668	20,7	Mir
Bordeaux	44,9	-0,6		779,8	14,2	K
Bourg	46,2	5,2	50	974	16,3	Mir
Braemer	57,0	-3,4	35	889	17,4	"
Braitā	45,3	28,0	20	425	25,6	H
Brema	53,1	8,8	35	693	17,5	Mir
Brescia	45,5	10,2	35	999	18,1	H
Brest	48,4	-4,5		802,8	24,0	K
Brno	49,2	16,7	61	529	32,9	Mir
Brześć	52,1	23,6		558	36,0	RS
Budapeszt	47,5	19,0	30	657	18,1	Mir
Bugulma	54,5	52,8		400	46,0	"
Bukareszt	44,5	26,1	20	589	30,2	"
Burgas	42,5	27,5	30	560	20,2	"
Burgos	42,9	-3,8	30	563	22,6	"
Bydgoszcz	53,1	18,0		511	22,9	RS
Caltanissetta	37,5	14,0	27	586	48,8	Mir
Campo Major	39,0	-7,0	30	560	44,3	"
Cannes	43,4	6,9	31	796	39,1	H
Charków	50,1	36,2		514	27,6	Mir
Christiansund	63,2	7,7		1181,1	27,4	K
Cieszyn	49,8	18,6		1020	39,7	RS
Clermont Ferrand	45,8	3,1	50	646	25,9	Mir
Coimbra	40,2	-8,4	30	914	35,4	"

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Cosenza	39,3	16,3	27	1054	41,7	H
Cromer	52,9	1,3	35	555	20,4	Mir
Crkvice	42,6	18,6	22	4642	48,4	H
Czerniowce	48,5	26,0	20	650	40,1	Mir
Davos	46,8	9,8		906,8	31,9	M
Debreczyn	47,5	21,7		622,3	26,5	K
Deerness	58,9	- 2,8	35	901	20,6	Mir
Derbent	42,1	48,3		367	38,4	-
Donaghadee	54,6	- 5,5	35	793	14,0	-
Drezno	51,1	13,7	35	670	28,2	-
Dublin	53,3	- 6,3	35	695	15,1	-
Edynburg	55,9	- 3,2	154	660,4	16,9	Cl
Emden	53,3	7,2		723,9	18,1	K
Erfurt	51,0	11,0	35	528	27,3	Mir
Evora	38,6	7,9	30	618	46,9	H
Fiume	45,3	14,5	35	1618	24,0	-
Florencja	43,8	11,3	73	889	21,9	Mir
Foggia	41,5	15,5	31	465	25,6	H
Frankfurt n/M	50,1	8,7	35	576	15,6	Mir
Friedrichshaven	47,7	9,5	35	1035	33,9	-
Gdańsk	54,3	18,8		546	25,5	RS
Genewa	46,2	6,3	20	887	22,3	Mir
Genua	44,5	9,0	72	1314	30,0	-
Gibraltar	36,1	- 5,4	63	896,6	64,9	Cl
Gjesvar	71,1	25,4	37	739,5	15,3	-
Glasgow	55,9	- 4,3	35	945	15,2	Mir
Gorki	56,3	44,0		588	20,7	-
Gorzów	52,8	15,3		564	20,9	RS
Gorycja	45,9	13,7	40	1613	20,3	H
Gospić	44,6	15,4	31	1626	29,4	-
Granada	37,2	- 3,5	30	501	39,3	Mir
Grigenti	37,3	13,5	26	512	61,3	H
Guarda	40,4	- 7,2		898	37,6	-
Gütersloh	51,9	8,4	87	763,3	14,4	Cl
Gwernyfed Park	52,1	- 3,3	35	802	18,2	Mir
Hamburg	53,6	10,0	35	701	16,8	-
Hannower	52,4	9,8		640,1	20,5	K
Haparanda	65,8	24,0		487,7	25,8	M
Hel	54,6	18,8		489	27,2	RS
Helder	53,0	4,8		680,7	26,4	K
Helgoland	54,2	7,9	35	728	25,8	Mir
Helsinki	60,2	25,0		627,4	22,3	M
Hernösand	62,6	18,0		591	28,4	Mir
Huesca	42,1	- 0,5	30	591	28,9	-
Humáñ	48,8	30,2		486	38,3	-
Imandra	67,7	33,0		410	42,0	-
Innsbruck	47,3	11,4	35	853	35,6	-
Ischl	47,8	13,6		1645,9	27,9	K
Iwanowo	57,0	41,0		593	23,8	Mir
Jaen	37,8	- 3,8	30	719	42,0	H
Jałta	44,5	34,2		545	22,2	Mir
Jersey	49,2	- 2,2	50	767	23,5	-
Jönköping	57,8	14,2		492	31,9	-
Kameunaja Step	51,1	40,7		438	38,8	-
Kamyszyn	50,1	45,4		338	12,1	-
Karasjok	69,4	25,6		379	46,4	C

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Karasuanda	68,5	22,5	46	315,2	60,6	Cl
Kargopol	61,5	39,0		515	32,8	Mir
Katania	37,5	15,1	32	624,6	60,4	Cl
Kavala	41,0	24,4	6	650	33,5	Mir
Kazanlik	42,6	25,4	30	696	28,4	-
Kazań	55,8	49,1		460	23,0	-
Kem	65,0	34,7		466	48,9	-
Kijów	50,5	30,5		590	22,0	-
Kilkenny	52,7	-7,2	35	842	15,7	-
Killarney	52,1	-9,5	35	1390	24,1	-
Kilonia	54,3	10,1		703,6	16,7	K
Kirow	58,6	49,7		587	23,0	Mir
Kirowo	48,5	32,3		465	35,1	-
Kizlar	43,9	46,7		344	26,7	-
Klagenfurt	46,7	14,3		983	32,8	K
Klajpeda	55,7	21,1	35	670	25,5	Mir
Kłodzko	50,4	16,7		599	36,9	RS
Kola	68,9	33,0		356	37,1	Mir
Konstantynopol	41,0	28,5	48	733	38,1	H
Kopenhaga	55,6	12,5		558,8	20,0	M
Korfu	39,6	19,9	21	1217	55,2	Mir
Koszalin	54,2	16,2		737	22,7	RS
Kowno	54,9	23,9	20	638	31,7	Mir
Kraków	50,1	20,0		735	44,4	RS
Krasnodar	45,0	38,9		649	16,2	Mir
Królewiec	54,7	20,5		694	24,2	M
Kuopio	62,9	27,7	25	594	20,9	Mir
Kythera	36,3	23,0	21	688	69,0	-
Lamia	38,9	22,3	21	595	36,3	-
Lecce	40,4	18,2	30	618	36,4	H
Leningrad	59,9	30,3		522	33,0	Mir
Lerwick	60,2	-1,1	35	964	24,4	-
Lessina	43,2	16,4	60	791	33,2	-
Lidzbark	54,1	20,7		634	25,9	RS
Linz	48,3	14,3		855	30,3	Mir
Liworno	43,5	10,3	48	886	35,4	-
Lizbona	38,7	-9,2	56	744	52,7	-
Londyn	51,5	-0,1		622,3	14,7	K
Lublin	51,2	40,2		549	35,7	RS
Lugano	46,0	9,0	20	1790	28,9	Mir
Lussin Piccolo	44,5	14,5	24	1008	27,6	H
Lwów	49,8	24,0		690	36,5	RS
Lyon	45,8	4,8	50	794	25,1	Mir
Łuck	50,8	25,3		559	44,5	RS
Madryt	40,5	-3,8	30	419	28,9	Mir
Mahon (Baleary)	39,9	4,3	30	648	45,5	H
Magdeburg	52,1	11,7	35	499	20,0	Mir
Malaga	36,8	-4,4		607	58,5	-
Malta	35,9	14,5	41	533	71,9	H
Marchmont	55,7	-2,4	35	817	16,0	Mir
Margrabowa	54,0	23,5		658	30,8	RS
Marsylia	43,3	5,4	30	574	35,4	Mir
Mandal	58,0	7,5		1339	28,2	-
Mediolan	45,5	9,2	151	1007	17,6	-
Mentone	43,8	7,5	9	816	44,9	H
Metz	49,1	6,2		655,3	14,7	K
Mikołajów	47,0	32,0		388	29,9	Mir

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Monachium	48,2	11,6	35	870	37,9	Mir
Monastir	41,0	21,4	11	726	21,2	H
Montpellier	43,6	3,9	50	770	21,7	Mir
Moskwa	55,8	37,6		620	24,2	-
Mostar	43,3	17,7	20	1416	32,1	-
Murcia	38,0	-1,1	30	380	35,8	-
Nantes	47,3	-1,6	40	770	17,8	-
Nauplia	37,6	22,8	21	503	51,1	-
Naxos	37,1	25,4	21	386	69,9	-
Neapol	40,8	14,3	84	832	37,2	-
Nicea	43,7	7,3	50	828	34,7	-
Norymberga	49,5	11,1	35	581	23,7	-
Noworosyjsk	44,7	37,8		688	22,4	-
Obir	47	14		1534,2	21,7	M
Odessa	46,5	30,7		368	21,7	Mir
Opole	50,7	17,9		649	26,3	RS
Oslo	59,9	10,7		592	37,5	Mir
Ostersund	63,2	14,6		452,1	36,5	K
Oviedo	43,3	-5,9	30	935	21,5	H
Oxford	51,8	-1,3	35	631	16,9	Mir
Padwa	45,4	11,9	180	856	17,3	H
Palermo	38,2	13,4	25	756	54,5	Mir
Palma (Baleary)	39,6	2,7	54	479,7	35,2	Cl
Pamplona	42,8	-1,7		706	17,1	Mir
Paryż	48,8	2,5	50	575	14,3	-
Patras	38,3	21,8	21	673	55,7	-
Penza	53,2	45,0		488	25,2	-
Perm	58,0	56,3		600	24,7	-
Pernawa	58,4	24,5	25	511	36,0	-
Perpignan	42,7	2,9	50	554	19,8	-
Phoenix Park	53,4	-6,4	35	705	16,9	-
Piacenza	45,1	9,7	26	790	20,5	H
Pińsk	52,1	26,1		583	31,7	RS
Plevlje	43,4	19,4	15	771	15,2	H
Plewen	43,5	24,6	30	618	28,8	Mir
Plymouth	50,4	-4,1	35	920	20,9	-
Pola	44,9	13,9	35	902	21,5	-
Poltawa	49,6	34,6		451	34,8	-
Porto	41,1	-8,7	30	1226	31,6	H
Porto Maurizio	43,9	8,1	26	778	32,9	-
Portsmouth	50,8	-1,1	35	707	21,3	Mir
Poznań	52,4	16,8		502	27,1	RS
Potenza	40,7	15,8	26	638	26,6	Mir
Praga	50,1	14,3	50	448	34,6	-
Puławy	51,4	22,0		581	39,9	RS
Pustozersk	67,6	52,2		366	34,4	Mir
Putbus	54,4	13,5	35	609	19,0	-
Puy de Dôme	45,8	3,0		1681	7,6	M
Riva	45,9	10,8	32	1117	21,6	H
Röros	62,5	11,5		419,1	42,4	K
Rostow n/D.	47,2	39,7		470	18,1	Mir
Ryga	57,0	24,1	25	607	30,0	-
Rzym	41,8	12,5	80	803	33,7	-
Salamanca	41,0	-5,7	30	287	31,0	-
Saloniki	40,2	23,0	19	545	22,6	-
San Fernando	36,5	-6,2	30	744	57,3	H

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obszacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Santiago	42,9	- 8,6		1655	29,4	Mir
Santis	47,3	9,3	38	2548,7	18,9	Cl
Saragossa	41,6	- 0,9	30	314	27,7	H
Sarajewo	43,9	18,4	20	890	16,5	Mir
Sarapuł	56,5	53,8		433	31,6	-
Saratow	51,6	46,0		385	30,9	-
Sassari	40,7	8,6	27	603	43,0	-
Seged	46 3	20,1		546,1	19,6	K
Serafimowicz	49,6	42,8		367	20,7	Mir
Sewilla	37,4	6,0	30	471	48,6	H
Sewastopol	44,6	33,5		361	19,7	Mir
Shrewsburg	52,7	-2,7		640,1	17,7	K
Siena	43,3	11,3	66	776	24,7	Mir
Sierra Estrella	40,4	7,6	30	2951	42,7	H
Skoplie	42,0	21,4	9	487	24,0	-
Skutari	42,1	19,5	22	1456	39,3	Mir
Soczy	43,6	39,8	65	1410	20,6	-
Sofia	42,7	23,4	30	640	25,6	-
Sonnblick	47,1	13,0	33	1634	11,3	Cl
Soria	41,8	- 2,5	30	594	20,2	H
Sparta	37,1	22,4	21	818	48,3	Mir
Stuttgart	48,7	9,1	35	672	25,3	-
Sulina	44,2	29,7	10	382,3	24,3	Cl
Sybin	45,8	24,2	10	689,9	45,7	-
Sydvaranger	69,7	30,2	25	395	38,7	Mir
Symferopol	44,9	34,1		444,5	17,2	K
Szatiłowska	53,0	37,4		442	49,3	Mir
Szczecin	53,4	14,6		561	19,4	-RS
Sztokholm	59,4	18,1	40	548	19,5	Mir
Snieżka	50,7	15,9		896,6	23,2	M
Tarnopol	49,7	25,6		571	41,0	RS
Tarnów	50,0	21,0		830	47,2	-
Turyn	45,1	7,7	39	859	28,5	H
Tortosa	40,8	1,5	30	489	38,2	-
Tuluza	43,6	1,5	50	660	20,6	Mir
Travnik	44,2	17,7	21	866	9,5	H
Trewir	49,8	6,6	35	681	14,2	Mir
Triest	45,6	13,8	60	1088	23,5	-
Trikkala	39,6	21,8	21	735	38,4	-
Tripolis	37,5	22,5	21	801	49,3	-
Trondhjem	63,5	10,5		1021,1	21,7	M
Udine	46,1	13,2	78	1548	20,7	H
Upsala	59,9	17,6		540	25,2	Mir
Urbino	43,7	12,6	44	1057	17,5	-
Ust Zylma	65,5	52,2		430	43,7	-
Utrecht	52,1	5,1		729	17,9	K
Uzhorod	48,6	22,3	30	770	21,2	Mir
Valencia	51,9	-10,4		1412,2	19,2	K
Valencia	39,5	0,5	30	486	40,7	Mir
Valladolid	41,6	4,7	30	313	28,4	-
Valona	40,5	19,5	25	1089	47,5	H
Vardö	70,4	31,2		652,8	19,4	M
Vicenza	45,6	11,2	47	1208	19,4	H
Vlissingen	51,5	3,6	75	719	17,9	Mir
Warna	43,2	28,0	30	501	22,3	-
Warszawa	52,2	21,0		541	28,8	RS
Wenecja	45,4	12,3	69	750	20,1	H

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Wick	58,5	-3,1	35	762	13,9	Mir
Wiedeń	48,2	16,4	70	648	22,5	Cl
Wielkie Łuki	56,4	30,5		543	37,8	Mir
Wilno	54,7	25,3		592	35,5	RS
Windawa	57,4	21,6	25	589	20,4	Mir
Wołogda	59,7	39,9		579	34,0	"
Woroszyłowgrad	48,6	39,3		469	22,4	"
Wrocław	51,1	17,1		592	26,7	RS
York	54,0	-1,1	35	618	16,2	Mir
Zagrzeb	45,8	16,0	65	900	21,2	"
Zakopane	49,3	20,0		1101	43,9	RS
Zante	37,8	20,9	21	1112	75,1	Mir
Zengg	45,0	14,9	34	1268	29,8	H
Zielona Góra	51,9	15,5		636	19,5	RS
Złatoust	55,2	59,7		523	54,5	Mir
Zurych	47,4	8,5	20	1109	28,3	"
Wyspy Islands						
Azory :						
Angra	38,7	-27,2		1077	32,2	H
Horta	38,5	-28,6		1091,4	22,0	Cl
Ponta Delgada	37,7	-25,7		719,8	28,9	H
Färoer	62	-7		1452,9	26,3	M
Islandia :						
Bernfiord	64,7	-14,3	23	1117	23,4	H
Grimsey	66,6	-18,1	34	269,6	33,2	Cl
Stykkisholm	65,1	-22,8	54	662	24,5	H
Vestmannoe	63,4	-20,3	26	1319	20,5	"
Jan Mayen	71	-8		360,7	30,0	K
Niedźwiedzia	74	20		325,1	23,4	"
Szpicberg	78,0	14,2	18	327,4	28,6	Cl
Azja — Asia						
— oznacza długość geograficzną zachodnią i szerokość geograficzną południową						
— indicates W geographical longitude and S geographical latitude						
Achty	41,5	47,7		346	44,8	Mir
Aden	12,8	45,1	39	45,7	55,6	Cl
Adżmir	26,5	74,7	37	553	112,2	Mir
Agra	27,3	78,0	41	688	114,1	"
Ahmadabad	23,0	72,6	28	770	123,1	S
Aintap	37,1	37,6	32	560	75,7	H
Ajan	56,4	138,3	5 ⁵ / ₆	1118	75,0	S
Akyab	20,1	92,8	62	5176,5	100,4	Cl
Alma-Ata	43,3	76,9		577	37,8	Mir
Bagdad	33,4	44,4	27	180,3	88,8	Cl
Bairam-Ali	37,7	62,1	41	124	77,4	Mir
Baku	40,4	49,8	61	206	38,8	"
Bangalore	13,0	77,6	84	896,6	71,1	Cl
Bangkok	13,6	100,5	10	1487	73,5	Mir
Barguzin	53,6	109,6		260	75,4	"
Barnaul	53,3	83,8	10	436,7	41,5	Cl
Basra	30,5	47,8	15	162,6	89,0	"
Batum	41,7	41,6	54	2465	28,2	Mir
Bayard Ft.	21,1	110,5	10	1380	75,7	Cl
Beirut	33,9	35,5	25	906	87,4	H

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaznik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Belgaum	15,9	74,7	68	1267,5	89,2	Cl
Bellary	15,1	77,0	26	447	71,4	H
Benares	25,3	83,1	40	1029	109,5	Mir
Berezow	63,9	65,1		388	54,6	-
Bhamo	24,3	97,3	17	1833	94,0	-
Bhuj	23,2	69,7	26	374	114,4	S
Bimlipatam	17,9	83,5	20	791	78,3	H
Błagowieszczeńsk	50,3	127,5		523	89,7	Mir
Bolszereck	52,7	156,2		525	65,7	-
Bombay	13,9	72,9		1880	125,2	-
Bomnak	54,7	128,9		431	79,1	-
Bulun	70,8	127,8		221	57,5	-
Bur	58,9	107,0		225	52,8	-
Buszehr	29,0	50,8	41	264,2	105,8	Cl
Calicut	11,2	75,8		3012,4	85,8	K
Chabarowsk	48,5	135,1		564	81,9	Mir
Charbin	45,8	126,8	12	491	81,3	-
Chitral	35,9	71,9	10	391	67,8	St
Chorog	37,5	71,2		183	59,6	Mir
Colombo	6,9	79,9		2034,5	49,3	M
Cuddalore	11,6	79,9	35	1232	83,1	S
Cuttack	20,5	85,9	19/22	4420	89,0	H
Cycykar	47,2	123,8	13	382	97,9	Mir
Cy-ka-wei	31,2	121,0	33	1117	40,9	H
Czaman	30,9	66,5	11	193	94,8	Mir
Czemulpo	37,3	126,5	16	950	68,8	Cl
Cz'eng-tu	30,3	104,1	11	828	88,4	Mir
Czerrapundzi	25,3	91,8	54	11620,5	88,4	Cl
Czifu	37,6	121,5	6	642	86,6	S
Czitagong	22,3	91,9	37	2668	85,0	Mir
Czung-king	29,6	106,9	43	1094	56,8	-
Czyta	52,0	113,5		319	93,8	-
Dairen	38,9	121,6		578	98,6	-
Dardżyling	27,1	88,3	36	3093	98,0	-
Delhi	28,7	77,1	30	700	98,9	H
Dhubri	26,0	90,0	22	2424	91,8	Mir
Diarbekir	37,9	40,4	4	488	74,6	-
Dickson	73,5	80,4	7	181,6	80,5	Cl
Dudinka	69,4	86,1		236	73,7	Mir
Dżida	21,5	39,2	2	80	150,4	-
El Kereye	39,8	35,7	25	1605	83,8	-
Erivan	40,2	44,5	15/22	321	35,1	H
Fort Szewczenko	44,5	50,1	10	143,8	40,2	Cl
Fu-czou	26,1	119,3		1374,1	42,0	M
Fuzan	35,1	129,1	20	1385	54,5	Mir
Gauhati	26,2	91,8	63	1189,1	77,1	Cl
Gaza	31,5	34,5	10	420	98,5	H
Gżygiński	62,1	160,6		233	57,1	Mir
Goa	15,3	74,0	35	2619	117,3	S
Goalpara	26,2	90,8	18	2384	88,3	H
Haiderabad	25,4	68,4	54	193,0	109,2	Cl
Haifa	32,8	35,0	24	679	98,5	Mir
Hajderabad	17,3	78,5	12	785	91,8	-
Han-kou	30,6	114,3	25	1263	50,8	-
Hebron	31,5	35,1	13	651	99,4	H
Hong-kong	22,3	114,2		2161,5	72,0	M

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Hue	16,5	107,4		2590,8	80,7	K
L-czang	30,6	111,6		1107,4	56,0	M
Ihansi	25,5	78,7	20	890	120,0	H
Indore	22,7	76,0	12	965	123,0	-
Irgiz	48,6	61,3		194	19,6	Mir
Irkuck	52,3	104,3		394	71,8	-
Isfahan	32,6	51,7	24	114,3	82,1	Cl
Jacobabad	28,3	68,5	26	100	88,0	Mir
Jakuck	62,0	129,7		187	68,0	-
Jask	25,8	57,8	27	114,3	109,0	Cl
Jenisejsk	58,5	92,2		666	38,6	Mir
Jerozolima	31,8	35,2	48	659	99,2	-
Jingkou	41,0	121,5	5	564	98,2	-
Joshin	40,7	129,2	15	706,3	54,9	Cl
Kabul	34,5	69,2	10	300	76,0	St
Kalkuta	22,5	88,4	50	1544	87,8	Mir
Karaczi	24,9	67,1	62	188	89,1	Cl
Karkalińsk	49,4	75,5		297	54,9	Mir
Kars	40,6	43,1	21	435	39,8	-
Kaszgar	39,4	76,1		88,9	62,8	M
Katmandu	27,7	85,2	41	1452	91,7	S
Kaunpore	26,6	80,3		815,3	110,6	K
Kazalińsk	45,8	62,1		128	21,1	Mir
Kelat	28,9	66,5	26	188	67,6	Cl
Kharput	38,7	39,3	3	661	70,7	Mir
Khorog	37,5	71,5	15	219	52,5	St
Kireńsk	57,8	108,1		358	44,1	Mir
Kluczewskaja	56,4	160,8		459	33,8	-
Koczin	10,0	76,3	40	2873	74,2	S
Kodaikanal	10,2	77,5		1582,4	39,2	M
Kopal	45,1	79,0		345	35,1	Mir
Krasnojarsk	56,0	92,8		308	65,6	-
Krasnowodsk	40,0	53,0	50	117	47,0	-
Kurgan	55,5	65,3		316	51,3	-
Kushka Post	35,3	62,3	15	259	96,1	St
Lahore	31,6	74,4	61	510,5	83,9	Cl
Langson	21,8	106,8	23	1439	68,5	Mir
Lao-kai	23,5	104,0	15	1806,5	64,7	Cl
Leh	34,2	77,7		81,3	40,5	M
Lenkoran	38,8	48,9	36	1124	58,1	Mir
Macao	22,2	113,5	16	1755	64,1	H
Madras	13,1	80,3	108	1259,8	73,0	Cl
Mahabaleshwar	18,0	73,8	23/25	6460	125,7	H
Malegaon	20,5	74,6	26	589	99,3	Mir
Mandalay	21,9	96,0		843,3	78,6	K
Mangalore	12,9	74,9	62	3274,1	104,7	Cl
Markowo	64,8	170,8		200	66,0	Mir
Maskat	23,6	58,6	27	106,7	88,1	Cl
Masulipatan	16,2	81,2	58	1013,5	77,4	-
Merw	37,6	62,0		190,5	106,9	K
Merzifun	40,9	35,5	12	437	38,7	Mir
Meszhed	36,3	59,7		210	74,3	H
Minbu	20,2	95,0	10	736	87,4	Mir
Minusińsk	53,7	91,7		307	68,1	-
Miyako	39,6	142,0	25	1424	35,7	-
Moncay	22	108		2687,3	77,3	M

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Mondy	51,7	101,0		303	96,0	Mir
Mosul	36,4	43,1		424,2	86,3	K
Moulmein	16,5	96,6	71	4833,6	102,1	Cl
Mukden	41,8	123,6	15	630,9	77,6	-
Multan	30,2	71,5	37	182	74,0	Mir
Mushkicah	29,0	62,4	7	40	95,0	St
Mysore	12,3	76,8	41/43	698	67,0	H
Nadeżdński	59,8	60,0		487	54,8	Mir
Nagpur	21,2	79,2	34	1159	108,1	-
Naini Tal	29,3	79,5	30	2300	97,3	H
Nan-kin	32,1	118,9	30	994	46,7	Mir
Narym	58,9	81,6		487	50,3	-
Naryn	41,4	76,2	35	276	53,6	Cl
Nasik	20,0	73,8	36	753	105,3	S
Nasratabad	31,0	61,5	25	53	107,6	St
Nazaret	32,7	35,3	12/15	638	108,5	H
Nerczyński-Zawod	51,3	119,6		402	96,0	Mir
Nha Trank	12,3	109,2	15	1372,2	84,0	Cl
Nikolsk	43,9	132,0	10	609	74,9	-
Nikołajewsk n/A	53,1	140,8		447	45,9	Mir
Niżne Kolymsk	68,5	161,0		172	57,0	-
Niżne Udińsk	54,9	99,1		360	63,9	-
Nushki	29,6	66,0	20	152	100,0	St
Ochock	59,4	143,3		283	85,9	Mir
Olekmińsk	60,4	120,4		271	58,3	-
Olty	40,6	42,0	11	391	45,8	-
Orenburg	51,8	55,1		385	20,5	-
Ostiako-Wogulsk	61,0	69,1		432	49,5	-
Pachmarhi	22,5	78,5	33	1982	121,2	-
Pachpadra	25,8	72,2	24	325	109,8	-
Pamirski Post	38,2	74,0	15	62	58,1	St
Papho	34,8	32,4	22	503	89,7	H
Parachinar	33,9	70,1	25	750	41,3	St
Patna	20,7	83,2	67	1165,9	104,8	Cl
Patna	25,6	85,1	26	1021	101,6	H
Pekin	39,9	116,5	93	635	103,8	Mir
Peszauer	34,0	71,6	61	342,9	54,1	Cl
Petro-Aleksandrowsk	41,5	61,1		61	79,5	M
Petropawłowski	52,9	158,7	5	671,3	28,7	Cl
Phu Lien	20,8	106,6	15	1640,7	67,5	-
Pinang	5,4	100,3		2722,9	43,1	K
Pishin	30,5	67,0	11	270	88,5	S
Pnom Penh	11,5	105,0	15	1417,3	62,5	Cl
Post-Olga	43,7	135,3		757	63,0	Mir
Poti	42,1	41,6	22	1586	28,4	H
Puna	18,5	73,9	47	716	92,5	Mir
Quangtri	16,7	107,2	14	2514,1	79,3	Cl
Quetta	30,2	67,0	43	236,2	78,4	-
Raipur	21,2	81,7		1280,2	109,5	K
Rangun	16,8	96,2	27	2512	90,3	Mir
Ranikhet	29,7	79,6	33	1335	85,0	-
Robat	29,8	60,9	9	101	100,0	St
Sagastyr	73	124		83,8	85,2	M
Saigon	10,8	106,7	15	1966,1	74,5	Cl
Salegart	66,5	66,6		287	68,6	Mir
Salem	11,7	78,2	36	956	63,9	-

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Samsun	41,3	36,3	10	727	33,1	H
Sandoway	18,4	94,4	18	5393	104,6	"
Sardar-Bulag	39,7	44,4	7	389	33,7	Mir
Sarykamysz	40,3	42,6	20	513	25,1	"
Semipałatyńsk	50,	80,		185,4	32,0	K
Seoni	22,1	79,6	33	1312	109,0	Mir
Sialkot	32,5	74,6	37	894	81,2	"
Sibsagar	27,0	94,7	29	2396	68,4	"
Silhet	24,9	92,0	25	3925	78,4	H
Simla	31,1	77,2		2014,2	80,9	M
Singapore	1,2	103,9	25	2356	14,9	Mir
Siwas	39,8	37,1		429,3	47,4	K
Smyrna	38,4	27,0	40	653	68,8	Mir
Sreteńsk	52,3	117,7		315	93,1	"
Srinagar	34,1	74,9	12	954	73,8	"
Sua-tou	23,5	116,8		1516,4	56,6	K
Surat	21,2	72,8	28	1106	123,5	S
Surgut	61,3	73,4	7	460,8	33,4	Cl
Szang-hai	31,2	121,5	61	1139	38,9	Mir
Szillong	25,6	91,9	54	2110,7	78,1	Cl
Szusza	39,8	46,8		643	48,1	Mir
Świerdłowski	56,8	60,6		438	50,5	"
Tai-juan	37,9	112,9		392	102,0	"
Takayama	36,2	137,3	10	1830	28,6	"
Tarsus	36,8	34,8	19	610	61,5	"
Taszkent	41,3	69,3		348	56,3	"
Tavoy	14,1	98,3	23	4951	97,5	H
Teheran	35,7	51,5	17	251	90,4	Mir
Termez	37,2	67,3	15	115	89,6	St
Tiberias	32,8	35,6	16	487	101,4	H
Tiumen	57,2	65,5		397	37,0	Mir
Tobolsk	58,2	68,2		441	45,5	"
Tomsk	56,5	85,0		565	31,0	"
Toungoo	18,9	96,5	26	2019	87,8	"
Trapezund	41,0	39,7	10	875	23,0	"
Turkestan	43,3	68,3		175	58,9	"
Turuchańsk	65,9	87,6		425	43,5	"
Tuticorin	8,8	78,1		556,3	92,1	K
Tyflis	41,7	44,8	64	518	39,8	Mir
Ulan-Ude	51,8	107,6		202	80,2	"
Uralsk	51,2	51,4		307	15,0	"
Urfa	37,2	38,8	7	391	82,6	"
Urga	47,9	106,8		197	118,6	M
Urumezi	43,5	87,6		287	46,9	"
Ust Majszoje	60,4	134,5		152	75,0	Mir
Wierchojańsk	67,6	133,4		128	71,9	"
Wilujsk	63,8	121,6		227	54,6	"
Wen-san	39,2	127,4	15	1362	66,7	"
Władywostok	43,1	131,9		537	71,9	"
Wun	20,0	79,0	30	1108	110,1	S
Zaisan	47,5	84,9		268	45,5	Mir
Zima	53,9	102,1		387	61,8	"
Yunnanfu	25,1	102,9	9	822	82,7	Cl
Wyspy Islands						
Andamany—Port Blair	11,7	92,8	53	2936,2	63,4	Cl

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Banka — Muntok	-2,1	105,2	18	3023	43,3	S
Biliton-Tandjung Pandam	-2,7	107,6	18	2775	25,0	„
Borneo						
Balik Papan	-1,3	116,9	47	2232	12,3	Mir
Bandjermasin	-3,3	114,6	18	2462	36,8	S
Buntok	-1,2	114,5	16	2837	39,5	„
Jesselton	6,0	116,1	12	2604	34,8	Mir
Kuching	1,5	110,1	5	4052	46,3	S
Pontianak	0,0	109,3	47	3233	18,9	Mir
Sandakan	6,0	118,0	12	3040	35,5	„
Tarakan	3,3	117,6	7	3841	11,9	„
Cejlon						
Batticaloa	7,7	81,7	10	1485	74,6	H
Galle	6,0	80,2	20	2332	36,9	S
Nuwara Eliya	7,0	80,8	48	2357,1	32,3	Cl
Puttalam	8,0	79,8	19	1134	71,8	S
Trincomalee	8,5	81,2		1602,7	70,0	K
Celebes						
Makassar	-5,1	119,4	18	3004	89,7	S
Tomohon	1,3	124,8	12	2605	21,3	Mir
Tontoli	1,0	120,9	16	2580	19,1	S
Christmas	-10,4	105,7	10	2057,4	47,3	Cl
Cypr						
Kyrenia	35,4	33,3	22	544	86,0	H
Larnaka	34,9	33,6	25	356	89,3	„
Filipiny						
Aparri	18,4	121,6	17	2227,2	45,2	Cl
Baguio	16,5	120,6	5	4000	83,5	Mir
Butuan	8,9	125,6		2151	25,8	„
Calbayog	12,2	124,7		2472	20,9	„
Davao	7,2	125,7		2291	27,3	„
Iloilo	10,7	122,6	19	2213,5	60,1	Cl
Iwahig	9,8	118,7		2215	44,1	Mir
Kalapan	13,4	121,3		2124	38,6	„
Legaspi	13,2	123,8	19	3225,2	35,0	Cl
Manila	14,6	121,0		2021,8	76,2	M
Zamboanga	6,9	121,2		990	29,9	Mir
Formoza						
Anping	23,0	120,2	6	1626	95,4	S
Kelung	25,3	121,7	2	3050	39,2	H
Koshun	22,0	120,7	10	2155	85,5	Mir
Taihoku	25,0	121,5	24	2113,8	39,0	Cl
Hajnan — Kiung-czou	20,0	110,3	7	1382	51,4	S
Japońskie						
Akita	39,7	140,1	25	1848	24,7	Mir
Aomori	40,9	140,8		1344	24,5	H
Hakodate	41,3	140,7	25	1171	29,0	Mir
Hamamacu	34,7	137,7	25	2020	38,2	„
Hiroszima	34,4	132,5		1505	44,3	H
Ishinomaki	38,5	141,4		1160,8	38,5	K
Jamagata	38,2	140,4	20	1244	23,8	Mir
Kagoszima	31,6	130,6		2153	41,1	H
Kamikawa	43,8	142,4	20	1025	31,3	Mir
Kanazawa	36,6	136,7		2532,4	22,6	K

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Kioto	35,0	135,8	25	1600	37,6	Mir
Koczi	33,5	131,6		2755,9	44,7	K
Mijazaki	31,9	131,4	25	2549	38,5	Mir
Nagasaki	32,7	129,9	25	1968	42,8	"
Nemuro	43,3	145,6	25	962	30,4	"
Niigata	37,9	139,1		1802	24,3	H
Okajama	34,6	134,0		1112,5	37,4	K
Osaka	34,7	135,5		1388	36,5	H
Sakkai	35,6	133,2	25	1960	17,2	Mir
Sapporo	43,1	141,4		976	25,6	H
Tokio	35,7	139,7	45	1521,2	31,5	Cl
Jawa						
Bandung	-7,0	107,9	47	1911	37,9	Mir
Banjuwangi	-8,3	114,4	28	1446	38,3	"
Batawia	-6,2	106,8	60	1832	50,2	Cl
Buitenzorg	-6,6	106,8	28	4367	15,6	Mir
Kajoemas	-7,9	114,2	34	2524	73,8	Cl
Modiowarno	-7,9	112,3	28	1653	69,6	Mir
Pangrango	-6,8	107,0	47	4355	49,0	"
Pasuruan	-7,6	112,9	45	1307	75,5	Cl
Sarokka	-7,8	113,9	47	1690	66,4	Mir
Surabaja	-7,2	112,7	9	1820	60,8	H
Tosari	-7,9	112,9	28	1705	60,8	Mir
Lakkadiwy						
Amini Diwi	11,1	72,8	10	1526,5	76,2	Cl
Minicoy	8,3	73,0	10	1546,9	61,6	"
Lu-czu-Naha	26,2	127,7	30	2134,2	22,8	"
Mergui	12,5	98,6	56	4122,4	83,0	"
Molukki						
Amboina	-3,7	128,1		3423,9	57,2	K
Ceram wybrzeże pn. " " " pd.	-3	130		2165	45,7	C
" " " pd.	-3,3	129		3682	55,5	"
Ternate	0,8	127,4	18	2210	21,5	S
Nikobary — Nancowry	8,0	93,5	7	2578	39,5	H
N. Ziemia — M. Karmakuly	72	53		223,5	62,9	M
Perim	12,6	43,3	4	43	87,0	S
Sachalin						
Ochiai	47,3	142,7	13	888	31,7	Cl
Rykowskoje	50,7	142,7		566	53,9	Mir
Serwaru	-8,2	127,5	9	1310	66,9	S
Sumatra						
Benkulen	-3,9	102,3	18	3314	16,2	"
Fort de Cock	-0,4	100,5	47	2295	20,3	Mir
Gedong-Djohor	3,5	98,7	23	2233	26,8	"
Kuta-Raja	5,5	92,3		1651	27,7	M
Labat	-3,8	103,6	28	3457	40,2	Mir
Medan	3,6	98,7	47	2045	27,7	"
Padang	-0,9	100,4	47	4423	19,3	"
Singkel	2,3	97,8	28	4682	19,1	"
Telok-Betong	-5,4	105,3	18	2077	33,9	S
Toba	2,5	99,0		2258	22,8	Mir
Sumbawa-Bima	-8,4	118,7	16	1215	79,4	S
Timor-Kupang	-10,4	123,7		1468,1	103,4	M
Timorlaut-Sejra	-7,8	131,1	8	1496	63,8	S

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Afryka — Africa						
— oznacza długość geograficzną zachodnią i szerokość geograficzną południową — indicates W geographical longitude and S geographical latitude						
Abbassia	30,1	31,3	36	34	82,4	Cl
Addis Abeba	9,0	38,2	8	1259	72,0	Mir
Addi Ugri	14,9	38,8	9	638	101,3	„
Ain Draham	36,8	8,7		1650	56,7	H
Akassa	4,3	6,0		3652,5	44,0	K
Akkra	5,7	-0,2		690,9	70,0	„
Aleksandria	31,2	29,9		203,2	107,0	„
Alger	36,8	3,1		696	56,9	„
Aliwal	-30,7	26,7	41	518,2	52,9	Cl
Aumale	36,2	3,7	15	588	33,1	H
Ayata	33,5	6,0	17	105	73,3	„
Baliburg	5,9	10,0	2	2745	45,6	Mir
Banana	-6,0	12,5		937,3	75,6	K
Bathurst	13,4	-16,8		1209	120,2	B
Batna	35,5	6,2	15	425	33,6	H
Bauczi	10,3	9,9		1041,4	102,5	K
Benghazi	32,1	20,0	18	274	101,5	H
Berbera	10,5	45,1		61	92,1	K
Biskra	34,9	5,7	19	177	36,7	H
Bismarckburg	8,2	0,9		1386,8	52,4	K
Bizerta	37,3	9,8	19	642	56,4	H
Bolobo	-2,2	16,2		1590	47,3	K
Bukoba	-1,3	31,9	4	1920	59,6	Mir
Bulawayo	-20,2	28,5		599,4	99,3	K
Butiaba	1,9	31,3		843,3	40,6	„
Cape Coast	5,2	-1,2		891,5	69,7	M
Capetown	-33,9	18,5		642,6	56,6	K
Casablanca	33,6	-7,6	8	423	59,8	H
Ceres	-33,4	19,3	7-10	1015	52,9	Mir
Chartum	15,6	32,6	23	145	128,0	Cl
Constantine	37,4	6,1	14	562	42,9	H
Dar-es-Salaam	-6,5	39,3	17	1075,1	64,7	Cl
Debundja	4,1	9,0	11	10469	58,5	Mir
Djidjelli	36,8	5,7	20	1024	60,0	H
Djole	-0,2	10,5		1724,7	61,7	K
Duala	4,0	9,8		4038,6	62,6	M
Durban	-29,9	31,0		1084,6	41,0	K
Eldama Ravine	0,0	35,6		1087,1	39,7	„
El Dueim	14,0	32,3	19	290	119,3	Mir
Elisabethville	-11,8	27,5		1196,3	105,9	K
El Obeid	13,1	30,2		355,6	115,4	„
Entebbe	0,1	32,5		1473,2	35,2	„
Fort Johnston	-14,5	35,2		850,9	90,3	„
Fort Lamy	12,1	15,0	2	553	107,2	Mir
Freetown	8,5	13,3		3992,9	88,3	K
Gabes	33,9	10,1		183	57,9	H

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obszerności Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Gabun	0,4	9,3	3	2688	51,8	H
Gambaga	10,5	-0,4	13	1158,2	86,0	Cl
Gambela	8,5	34,2		1239,5	71,8	K
Geryville	33,8	1,2	19	388	38,6	H
Ghardaia	32,6	4,0	10	103	74,7	Mir
Gorée	14,7	-17,5	10	532	137,2	H
Gondokoro	4,9	31,6		967,7	56,1	K
Graaf Reinet	-32,3	24,5	7-10	390	44,1	Mir
Grootfontein	-19,5	18,2		607,1	95,7	K
Helwan	29,9	31,3	19	34	98,8	Cl
Helvetia	-20,2	32,8		1531,6	76,5	K
Jaunde	4,0	11,7	5	1579	46,5	Mir
Johannesburg	-26,2	28,1	36	843,3	74,5	Cl
Juby (przylądek)	28,0	-13,0	20	105	79,0	Mir
Kafia Kangi	9,3	24,5	11	858	94,6	"
Kairuan	36,7	10,1		343	37,6	H
Kajes	14,4	-11,6	9	736	112,8	Mir
Kalabar	5,0	8,3	18	3129,3	54,1	Cl
Kalomo	-17,0	26,5		784,5	103,1	K
Kampala	0,3	32,6	10	1181,1	34,6	Cl
Kano	12,0	8,5		817,9	110,5	K
Kassala	15,5	36,3		330,2	118,7	"
Kimberley	-28,7	24,8	30	411,5	61,1	Cl
King Williamstown	-32,9	27,4	16	696	30,0	S
Kismaju	-0,3	42,5		368,3	97,4	K
Kisumu	-0,1	34,7		1163,3	30,1	"
Knysna	-34	23		713,7	17,5	"
La Calle	36,9	8,4	18	809	59,2	H
Laghuat	33,8	2,9	20	188	31,9	"
Lagos	6,5	3,5		1818,6	65,2	K
Lauderdale	-16,0	35,6		2755,9	63,8	"
Lialui	-15,2	23,2		830,6	101,3	"
Libreville	0,4	9,6		2494,3	55,6	"
Lindi	-10,0	39,7	10	830	85,2	Mir
Livingstone	-17,3	25,8	10	690,9	99,0	Cl
Loanda	-8,8	13,2	20	378	94,2	Mir
Lokoja	8,0	6,7		1234,4	69,8	K
Lorenço Marques	-25,9	32,6	10	729,1	64,7	Cl
Luluaburg	-6,0	22,5		1544,3	48,1	K
Makindu	-2,3	37,7		602	93,5	"
Malindi	-3,2	40,1	4 $\frac{3}{4}$	953	74,4	S
Marrakesz	31,6	-8,0	6	237	57,8	Mir
Massaua	15,6	39,5		180	88,9	Al
Matjesfontein	-33,2	20,6		165,1	29,1	K
Mayalapye	-23,1	26,7	10	480,1	87,0	Cl
Misahöhe	7,0	0,6		1567,2	48,7	K
Mobaye	4,5	21,0		1742,4	49,6	"
Mogadiscio	2,1	45,4		429,3	107,3	M
Mogador	31,5	-9,7		335,3	75,8	K
Mombasa	-4,0	39,1	20	1217	57,8	Mir
Mongalla	5,2	31,8		988,1	60,5	K
Mopeia	-18,0	35,7	10	1072	80,2	Mir
Moszi	-3,3	37,3	5	1225	74,9	"
Mostaganem	35,9	0,1	15	546	65,6	H
Mozambik	-15,0	40,7		998,2	86,2	K
Muanza	-2,5	32,9		1082	51,7	"

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji: Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Nairobi	-1,3	36,8		1013,5	54,7	K
Naiwasza	-0,8	36,5		772,2	28,3	"
Nkata Bay	-11,7	34,3		1678,9	84,6	"
Nouvelle Anvers	1,7	19,3		1699,3	24,1	"
Olukonda	-18,0	16,3	6 $\frac{1}{2}$	524	95,1	S
Ookiep	-29,6	17,9	42	170,2	49,1	Cl
Orau	35,7	0,7	40	576	60,4	H
Oudtshoorn	-33,6	22,2		218,4	30,3	K
Pietermaritzburg	-29,7	30,4		911,9	65,4	"
Port Elizabeth	-34,0	25,6		571,5	14,9	"
Port Nolloth	-29,3	16,9		58,4	49,5	"
Port Said	31,3	32,3		83,8	92,7	K
Port Sudan	19,6	37,0		99,1	100,3	"
Pretoria	-25,7	28,2		657,9	77,3	"
Quelma	36,5	7,5	14	640	39,7	H
Queenstown	31,9	26,8	10	374	55,8	Mir
Roseires	11,9	34,4	17	761	103,4	"
Safi	32,3	9,2	8	440	77,3	"
Salisbury	17,8	31,1	28	810,3	97,6	Cl
Sierra Leone	8,5	-13,2	19	4431	83,8	Mir
Spartel (przylądek)	35,8	-5,9	26	772,2	62,8	Cl
Springbockfontein	29,7	17,9		167	60,5	Mir
St. Louis	16,0	-16,5	26	423	126,0	"
Suakin	19,1	37,6	11	195	108,2	"
Susse	35,8	10,7		406	44,8	H
Sutherland	-32,4	20,7	7-10	235	25,5	Mir
Swakopmund	-22,7	14,5	8	19	78,9	"
Tabora	-5,1	32,8	10	891,5	88,0	Cl
Tamale	9,4	-0,9	18	1076	70,9	Mir
Tanger	35,8	-5,8	10	837	62,5	H
Timbo	10,7	-11,6	3	1627	85,5	Mir
Timbaktu	16,7	-2,9	5	228	116,6	"
Tlemcen	34,9	-1,3	20	662	50,8	H
Tozeur i Nefta	33,5	8,5		110	63,6	"
Tripolis	32,9	13,2		414	88,5	K
Tunis	36,8	10,2		419,1	51,2	"
Uagadugu	12,3	-1,5	5	814	98,0	Mir
Udzidzi	-5,0	29,8		825,5	75,4	K
Umtata	-31,5	28,7	10	597	46,2	Mir
Victoria Falls	-17,9	25,9		563,9	101,8	K
Villa Bandeira	-14,8	13,5	2	978	90,4	Mir
Vivi	-5,7	14,0		1080	98,5	C
Vryburg	-26,9	24,8	8	585	79,5	S
Wadelai	2,8	31,5		1087,1	38,2	K
Wangemannshöhe	-9,3	34,0	2 $\frac{3}{4}$	1074	87,0	S
Windhuk	-22,6	17,2	16	375	94,7	Mir
Zinder	13,9	9,0		551,2	123,6	K
Zomba	-15,4	35,3		1404,6	87,0	"
Zungeru	9,8	6,2	5	1130	92,9	Mir
Wyspy Islands						
Ascension - Georgetown	-7,9	-14,4	2	84	69,0	S
Fernando Poo	3,8	8,8	4 $\frac{1}{2}$	2557	42,8	H
Kauaryjskie						
Laguna	28,5	-16,3	20	590	74,6	"
Las Palmas	28,1	-15,7	15	286	76,2	"

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Orotova	28,4	-16,6	10	335	79,7	H
Santa Gruz	28,5	-16,3	8	307	76,5	"
Kerguelen	-49,4	69,9	1	852	26,8	"
Komory—Mayotte	-12,7	45,0	2	1102	84,8	S
Madagaskar						
Fianarantsoa	-21,4	47,1	5	1038	93,4	"
Nossi-Bé	13,4	48,2	4 $\frac{1}{2}$	2572	81,8	"
Nossi Vé	-23,6	43,7	4	352	73,8	"
Tamatave	-18,2	49,5		3324,9	32,5	K
Tananarive	-18,9	47,6		1364	92,7	"
Vohemar	-13,3	50,0	4	1489	31,9	S
Madera — Funchal	32,6	-16,9	41	690	64,3	Cl
Mauritius						
Alfred Observ.	20,1	57,5	10	1145	52,2	"
Cluny	-20,4	57,6	9	3748	37,9	S
Port Louis	-20,2	57,5	13	972	71,2	H
Reunion						
St. Denis	-20,9	55,5	34	1357	72,1	S
St. Joseph	-21,3	55,7	8	2003	33,2	"
Rodriquez-Port Mathurin	-19,7	63,4	18	1104	36,4	"
Seszele						
Mahé	-4,8	55,4	27	2407	44,0	Mir
Port Victoria	-4,6	55,5	28	2400,3	46,7	Cl
Św. Helena	-16	6		1021,1	25,6	M
Św. Tomasz	0,3	6,7		1070	58,9	Al
Zanzibar	-6,2	39,3		1529,1	61,5	M
Zielonego Przylądka						
Sao Vicente	16,9	-25,0	10	81,6	108,8	Cl
Sao Thiago	14,9	-23,5	9	244,7	140,7	"
Ameryka Północna — North America						
Długość geograficzna zachodnia — W geographical longitude						
Abilene	39,4	99,7	36	612,1	38,2	Cl
Abitibi	48,7	79,4	23	665,5	16,5	"
Aklavik	68,2	134,8	6	236,2	31,2	"
Albany	42,7	73,8	97	889,0	13,1	"
Alpena	45,1	83,5	50	767	17,8	Mir
Amarillo	35,2	101,8	50	531	49,2	"
Ashe Inlet	62,5	70,6	2	307	65,1	S
Atlantic City	39,4	74,4	50	1024	12,9	Mir
Bagdad	34,6	115,9	17	51	68,6	"
Balboa	9,0	79,6		1742,4	55,8	K
Banff	51,2	115,6	24	528	33,3	Mir
Barkerville	53,0	121,6	32	947,4	14,2	Cl
Barrow	71,4	156,3	10	73,7	62,0	"
Belize	17,5	88,2	20	6067	41,7	Mir
Bella Coola	52,7	126,9	18	1153,2	43,8	Cl
Bismark	46,8	100,6	50	410	55,1	Mir
Bluefields	12,0	83,7	3	2352	49,8	S
Bluewater	35,3	108,0	19	241	58,1	Mir
Boise City	43,6	116,1	50	331	38,4	"
Boston	42,4	71,1	50	1017	5,0	"
Buffalo	42,9	78,9	50	917	6,4	"
Burns	43,5	119,1	29	302	32,5	"
Cairo	37,0	89,2	50	1035	10,1	"

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Calgary	51	114		408,9	61,3	M
Cape Magdalene	49,3	65,3	37	784,9	10,4	Cl
Chapel Hill	36,0	79,1	47	1193	13,7	Mir
Charleston	32,8	79,9		1229,4	30,4	K
Charlottetown	46,2	63,2	24	1061	14,2	H
Charlottesville	38,0	78,5	48	1138	16,3	Mir
Cheesman	39,3	105,3	21	428	49,5	"
Chersterfield Inlet	63,3	90,7	9	325,1	44,5	Cl
Chicago	41,9	87,6	50	831	17,5	Mir
Chicoutimi	48,4	71,1	25	665,5	36,3	Cl
Chihuahua	28,6	106,1	10	380,9	92,6	"
Chilcotin	51,7	123,0	10	313	36,7	Mir
Chimax Bei Coban	15,6	90,4	17	2438,4	29,8	Cl
Churchil	58,8	94,2	9	381,0	57,3	"
Cincinnati	39,1	84,5	50	978	11,7	Mir
Ciudad Lerdo	25,5	103,7	10	193	69,9	"
Cleveland	41,5	81,7	50	855	9,9	"
Colon	9,4	80,0	32	3235	45,7	"
Concordia	39,6	97,7	50	675	52,9	"
Coppermine	67,8	115,2	7	292,2	31,4	Cl
Cordoba	18,8	97,0	9	2867	69,2	H
Culebra	9	79		2227,6	52,1	K
Cuyamaca	33,0	116,6	32	985	75,3	Mir
Dale Enterprise	38,5	78,9	41	1026	21,8	"
Dawson	64,2	139,2		345,4	29,4	M
Denver	39,8	105,0	52	363,2	43,5	Cl
Detroit	42,4	83,1	50	818	14,7	Mir
Duluth	46,8	92,1	50	706	41,6	"
Dutch Harbour	53,7	163,5		1595,1	30,8	M
Eagle Pass	28,7	100,5	45	529	41,4	Mir
Eagle	64,8	141,1		276,9	54,4	M
Edmonton	53,2	113,5	39	488	63,2	Mir
El Paso	31,7	106,5	65	234	57,3	"
Fairbanks	64,9	147,7	10	307,3	51,2	Cl
Fallon	39,5	118,8	26	123	33,3	Mir
Fort Bayard	32,8	108,2	52	392	59,2	"
Fort Chippewyan	58,7	111,2	43	320	37,5	"
Fort Duchesne	40,3	109,9	34	176	23,8	"
Fort Good Hope	67	131		259,1	37,2	K
Fort Hope	51,6	87,8	10	403,9	45,3	Cl
Fort Mc Murray	56,7	111,4	10	454,7	41,3	"
Fort Simpson	61,9	121,3	8	337,8	43,1	"
Fort Smith	60,0	111,9	8	381,0	33,3	"
Fort Smith	35,4	94,4	50	988	14,8	Mir
Fort Vermilion	58,3	115,9		312,4	56,0	K
Fredericton	46,0	66,6	24	1110	12,4	Mir
Fresno	36,7	119,8	50	236	71,6	"
Galveston	29,3	94,8	50	1140	16,8	"
Greytown	11,0	83,8		6350	32,6	Al
Guanajuato	21,0	101,3	10	588	95,9	Mir
Guatemala	14,6	90,5	6	1460	82,6	H
Halifax	44,7	63,6	24	1391	15,8	Mir
Hamps	39,1	103,9	30	366	61,2	"
Hatteras	35,3	75,7	50	1345	12,6	"
Havre	48,6	109,7	50	353	50,1	"
Hay River	60,9	116,0	9	337,8	27,1	Cl

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Współczynnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Hebron	58,2	62,8		502,9	46,5	M
Helena	46,6	112,1		340,4	35,1	K
Holy Cross	62,2	150,8	21	495	35,2	Mir
Indianapolis	39,8	86,2	50	1012	9,1	-
Jacksonville	30,3	81,7	50	1265	35,8	-
Juneau	58,3	134,4	22	2047,2	25,2	Cl
Kamloops	50,7	120,5		256,5	25,5	M
Keokuk	40,4	91,4	50	827	31,4	Mir
Key West	24,6	81,8	50	968	47,9	-
Kodiak	58	152		1551,9	17,2	M
Knoxville	35,9	84,0	50	1204	15,4	Mir
La Cross	43,8	91,3	50	785	42,7	-
La Paz	24,2	110,4	10	146	91,8	-
Leon	21,1	101,7	40	641,3	92,9	Cl
Little Rock	34,8	92,1	50	1228	14,2	Mir
Los Angeles	34,1	118,3	50	385	89,1	-
Los Lunas	34,8	106,8	33	219	38,8	-
Manzanillo	19,1	104,3	10	955	96,9	-
Marquette	46,5	87,3		828	16,4	M
Masset	54,0	132,2	18	1308,1	31,1	Cl
Matamoros	26,0	97,5	9	931	39,8	Mir
Mazatlan	23,2	106,4	39	722,6	103,8	Cl
Memphis	35,2	90,1	50	1217	18,0	Mir
Merida	21,0	89,6	25	891,5	63,0	Cl
Meksyk	19,4	99,1	20	578	81,7	Mir
Miami	25,9	80,4		1414,8	48,5	K
Miles City	46,5	105,9	44	345	46,7	Mir
Mistassini Post	50,5	73,9	6	845,8	27,3	Cl
Mobile	30,6	88,0		1587,5	16,5	M
Modena	37,8	113,9	23	289,6	30,7	Cl
Monclova	26,9	101,4	10	214	50,5	Mir
Monterrey	25,7	100,3	10	496,3	52,8	-
Montgomery	32,4	86,3	50	1296	20,5	-
Montreal	45,5	73,6	24	1043	11,6	-
Montrose	38,5	107,9	36	244	19,7	-
Moorhead	46,9	96,7	50	593	51,1	-
Moosonee	51,5	80,5	5	739,1	28,5	Cl
Moraine	40,4	105,6	27	407	33,2	Mir
Mountain City	36,5	81,8	24	1157	23,2	-
Naos	9,0	79,5	19	1436	57,5	-
Nashville	36,2	86,8	50	1200	11,5	-
Natashquan	50,2	61,8	10	1059,2	11,3	Cl
Nome	64,3	165,0	15	429	44,1	Mir
North Platte	41,1	100,8	50	466	60,5	-
Nottingham Island	63,1	77,9	8	365,8	38,2	Cl
Nowy Orlean	29,9	90,1	50	1456	15,5	Mir
Nowy Jork	40,7	73,8	50	1085	8,4	-
Oaxaca	16,1	96,7	24	683,5	81,7	Cl
Oklahoma City	35,4	97,6	50	795	34,4	Mir
Omaha	41,3	96,0		736,6	44,9	M
Oregon	40,0	95,2	67	904,2	39,9	Cl
Ottawa	45,3	75,7		825,5	15,4	K
Panama	9	81		1798,3	69,8	-
Paso Robles	35,6	120,7	37	445	94,2	Mir
Patzenaro	19,5	101,5	10	1107	94,6	-
Phoenix	33,5	112,0	28	203,2	41,2	Cl

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Pickens	38.7	80.2	31	1589	13.4	Mir
Pike's Peak	38.8	105.5		751.8	37.4	K
Port Arthur	48.5	89.0		571.5	47.1	-
Portland	45.5	122.7	52	1107	55.7	Mir
Port Simpson	54.6	130.4	8	2632	31.8	H
Potts	39.1	116.7	28	163	30.1	Mir
Prescott	34.5	112.5	25	427	46.6	S
Prince Albert	53.2	106.0	30	405	44.7	Mir
Prince George	53.8	122.8	10	647.7	16.5	Cl
Prince Rupert	54.3	130.3	10	2407.9	30.2	-
Progreso	16.1	96.7	12	478.8	49.2	-
Puebla	19.0	98.2	10	807	77.2	Mir
Qu'Appelle	50.5	103.8	37	472.4	46.7	Cl
Quebec	46.8	71.3		1069.3	10.4	K
Queretaro	20.6	100.4	10	469	81.7	Mir
Ramah	58.7	64.0		838.2	47.0	M
Rapid City	44.0	103.2	50	449	61.2	Mir
Red Bluff	40.2	122.3		627.4	73.0	M
Resolution Island	60.3	64.9	7	434.3	18.1	Cl
Rivas	11.5	85.8	16	1699	80.9	S
Roseburg	43.2	123.3	50	836	57.2	Mir
Sable Island	44.0	60.1	30	1315.7	17.0	Cl
Sacramento	38.6	121.5	50	456	74.6	Mir
Salina Cruz	16.2	95.2	15	931.2	86.9	Cl
Salt Lake City	40.8	111.9	49	416.6	28.7	-
San Antonio	29.3	98.5	50	689	21.9	Mir
San Diego	32.7	117.2	50	283	79.9	-
San Francisco	37.8	122.4	50	556	79.1	-
San José	9.9	84.1	23	1754	72.7	-
San Luis Obispo	35.3	120.7		543.6	75.3	M
San Luis Potosi	22.2	101.0	10	348	84.0	Mir
San Salvador	13.7	89.2	14	1734	86.5	-
Santa Fé	35.7	106.0	65	370	39.7	Cl
Seattle	47.6	122.3	50	860	48.8	Mir
Sharidan	44.8	106.9	28	361	39.9	-
Shreveport	32.5	94.7	33	1100	14.2	-
Sitka	57.1	135.3	64	2161	31.6	-
Southwest Point Anticosti	49.4	63.7	39	787.4	18.1	Cl
Spokane	47.7	117.4	43	421.6	32.5	-
Springfield	39.8	89.7	43	922	21.0	Mir
St. George	37.1	113.6	31	221	35.7	-
St. Leo	28.3	82.3	26	1447	50.0	-
St. Louis	38.7	90.3		1010.9	18.1	M
St. Paul	45.0	93.1	96	696	44.9	Cl
St. Paul Island	57.3	170.2	8	797.6	24.2	-
S. Rita	18.4	88.5	13	1290	47.1	S
Swift Current	50.3	107.9	30	387	54.0	Mir
Tampico	22.7	97.9	10	1034	72.0	-
Tanana	65.2	152.1	25	321	42.7	-
The Pas	53.8	101.3	9	439.4	33.5	Cl
Tillamook	45.9	124.0	29	2501	54.7	Mir
Toluca	19.3	99.7	10	719	77.2	-
Tonopah	38.5	117.6		121.9	16.6	B
Toronto	43.7	79.4		797.6	5.7	M
Trece Aguas	15.4	89.4		5607	59.1	C
Two Buttes	37.6	102.6	34	389	56.8	Mir

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Valdez	61,1	146,3	12	1325,9	36,2	Cl
Vancouver	49,2	123,0		1518,9	46,1	M
Vera Cruz	19,2	96,2		1529,1	90,1	K
Vicksburg	32,4	90,9	50	1324	18,1	Mir
Victoria	48,4	123,3		784,9	58,2	K
Walla-walla	46,0	118,3	50	435	32,0	Mir
Waszyngton	38,9	77,1	50	1071	13,0	.
Winnemucca	41,0	118,0	50	215	34,0	.
Winnipeg	49,9	97,1	22	514	42,0	.
Yangton	42,9	97,5	50	441	80,0	.
York Factory	57,0	92,6		730	56,2	Al
Yuma	32,8	114,6		838	51,6	M
Zacatecas	23,0	102,3	11	578	85,2	Mir
Wyspy Islands						
Antyle						
Barbados	13,1	59,6	25	1391,9	42,2	H
Grenada-Richmond Hill	12,1	61,8	30	1932,9	39,4	Cl
Gwadelupa-Basse-Terre	16,0	61,7	34	2157	31,7	S
Haiti						
Port au Prince	18,6	72,5		1374,6	46,8	M
Sanchez	19,2	69,6	3	2061	31,8	S
Jamajka						
Kingston	18,0	76,8		861,1	59,9	M
Morant Point	18,0	76,5	7	1687	51,5	H
Negril Point	18,3	78,4	10	1371,6	35,0	Cl
Orange Cove	18,4	78,3	17	1598	36,0	S
Port Antonio	18,2	76,5		3487,4	29,8	K
Windsor	18,2	78,2	25	1613	42,0	S
Kuba						
Habana	23,1	82,4	67	1224,7	40,5	Cl
Santiago de Cuba	20,0	75,9		1112,5	51,8	B
Martynika Ft. de France	14,6	61,0		2044,7	34,4	K
Porto Rico-San Juan	18,4	66,1	27	1536,7	19,5	Cl
St. Tomasz	18,4	65	10	970	38,1	H
Virgin Christiansted	17,8	64,7	44	1181,7	31,8	Cl
Bahama						
Nassau	25,1	77,4	49	1295,4	52,4	.
Bermudy						
Hamilton	32,3	64,8		1381	10,9	H
St. George	32,4	64,7		1275	11,5	.
Grenlandia						
Angmaksalik	65,7	37,7		906,8	29,7	K
Godthaab	64,2	51,8	26	603	27,4	Cl
Iviglut	61,1	48,0	32	1167	21,3	H
Jakobshavn	69,2	51,0	42	231	48,1	Cl
Upernivik	72,8	56,1	40	229	32,8	.
Nowa Fundlandia						
Belle Isle	51,9	52,4	4	911,9	15,3	.
St. Johns	47,6	52,7	20	1401	16,2	Mir

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaznik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Ameryka Południowa — South America						
Szerokość geograficzna południowa i długość geograficzna zachodnia S geographical latitude and W geographical longitude						
Ambato	1,3	78,8	14	455	33,0	Mir
Ano Nuevo	55	64		609,6	27,3	M
Arequipa	16,4	71,6	9	106	120,8	Mir
Asuncion	25,3	57,7	30	1315	30,3	-
Antofagasta	23,7	70,4	16	4	—	-
Azul	36,8	59,8		789,9	26,0	K
Bahia Blanca	38,7	62,3	64	536	30,6	Cl
Barra do Corda	5,5	45,3	8	940	64,5	Mir
Bello Horizonte	19,9	44,1	7	1500	77,6	-
Blumenau	26,9	49,1	28	1466	37,6	-
Boa Vista	N 2,8	60,7	5	1298	87,3	F
Bogota	N 4,6	74,1	4	1061	37,1	Mir
Buenaventura	N 3,9	77,2	7	7128	21,9	F
Buenos Aires	34,6	58,4	20	962	22,0	Mir
Caetite	14,1	42,6	10	721,3	75,5	Cl
Cajamarca	6,8	78,5	2-4	1144	62,1	Mir
Caldera	27,1	70,9	25	14	105,7	-
Campos	21,8	41,3	13	1180	50,7	-
Caracas	N 10,6	66,9	16	809	51,1	-
Cartagena	N 10,5	75,5		955	79,1	K
Catamarca	28,5	65,9	20	337	72,7	Mir
Cayenne	N 4,9	52,4		3007,4	56,2	K
Ceara	3,7	38,5		1430	80,1	-
Ceres	29,9	62,0	20	779	63,4	Mir
Chos-Malal	37,5	69,8	11	243	59,7	H
Ciudad Bolivar	N 8,0	61,5		878,8	62,7	K
Coary	6,5	63,1	11	2128	37,4	F
Cochabamba	17,4	66,5	4	462	90,0	Mir
Colonia Sarmiento	45,5	69,0	8	125	40,0	-
Conception	36,8	73,3	6	1307	73,2	H
Concordia	31,4	58,1	22	1069	27,0	-
Copiapo	27,0	70,3	4	8	183,3	S
Cordoba	31,4	64,2	41	713	61,8	Mir
Corrientes	27,5	58,8	39	1230	33,6	-
Corumba	19,0	57,7	8	1315	44,0	F
Cuzco	13,5	72,0	12	807	73,3	Mir
Cuyaba	15,6	56,1	5	1388	65,5	-
El Teniente	34,1	70,6	13	1036	78,2	-
Evangelistas	52,5	75,1	26	3028	8,3	-
Floriano Peixoto	N 9,3	67,3	6	268	55,6	F
Fonte Boa	N 2,6	66,0	10	324	16,7	-
Gen. Acha	37,1	64,1	24	472	38,8	Cl
Georgetown	N 6,8	58,1	50	2230	34,3	Mir
Goya	29,2	59,3	48	1069,6	36,6	Cl
Goyaz	15,9	50,1	8	1689	78,4	Mir
Guafo	43,6	74,8	10	1266	23,0	Cl
Guayaquil	2,3	79,9	3	976	103,5	Mir
Iguape	24,7	47,5	10	1600,6	24,1	Cl
Iquique	20,2	70,2	25	4,2	119,0	Mir
Iquitos	3,8	73,2	15	2623	21,3	-
Isla Mocha	38,4	74,0	10	1511	72,3	H
Itatiaia	22,4	44,8	6	2222	58,5	Mir

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Junin de Los Andes	39,2	71,0	24	531,7	63,9	Cl
Kurytyba	25,4	49,3	24	1397	22,8	Mir
La Guaira	N 10,6	67,1		281,9	43,2	K
Lambayeque	6,7	79,9	5	25,4	90,7	Cl
La Paz	16,5	68,2	35	588	65,5	-
La Rioja	29,3	67,2	30	288	86,1	H
La Serena	29,9	71,3	52	138,1	113,0	Cl
Lima	12,1	77,0		45,7	102,2	K
Limay	39,0	68,0	8	148	50,0	H
Los Andes	32,8	70,8	19	230	93,5	Mir
Manaos	3,1	60,0	10	2104,8	49,4	Cl
Maracaibo	N 10,6	71,7	11	456	72,8	Mir
Mar del Plata	38,0	53,6	20	690	14,5	H
Medellin	N 6,2	75,8	5	1493	29,8	Mir
Mendoza	32,0	68,8	44	190	46,4	Cl
Mercedes	33,3	58,1	15	870	22,1	H
Merida	N 8,6	71,2	8	1778	39,7	F
Mision Inglesa	23,4	58,4	29	1205,1	33,8	Cl
Mollendo	17,0	72,0	13	22	63,6	Mir
Montevideo	34,9	56,2	20	986	11,9	-
Morro Lobos	42,1	73,4	8	2817	33,8	-
Neuquen	39,0	68,0	24	131	31,3	Cl
Ouro Preto	20,3	43,6		2019,3	72,4	K
Ovalle	30,6	72,2	12	118	116,1	Mir
Para	1,5	48,5		2275,8	75,0	K
Paramaribo	N 5,8	55,2	10	2215,4	31,4	Cl
Parana	32,0	60,5		899,2	44,4	M
Parintins	N 2,6	56,7	10	1911	43,8	F
Patagones	40,8	62,7	20	306	20,6	Mir
Pelotas	31,8	52,4	17	1255	10,8	H
Pernambuco	8,1	38,0		1653,5	64,7	K
Porto Alegre	30,0	51,2	14	1265	12,3	Mir
Puerto Cobija	11,3	68,5	2	1880	61,5	-
Puerto Madryn	42,8	65,0	17	162,7	25,0	Cl
Puerto Montt	41,5	72,9	26	2300	27,0	H
Puno	15,8	70,1	3	963	67,8	Mir
Punta Arenas	53,2	70,9		393,7	16,0	M
Punta Carranza	35,5	72,6	23	722	78,8	Mir
Punta del Gada	52,2	68,5		721,4	28,9	M
Punta Galera	40,0	73,7	10	404	38,1	H
Punta Lavapia	37,1	73,7	20	766	60,7	Mir
Punta Tortuga	30,0	71,4	10	97,1	104,7	Cl
Quito	0,2	78,5	10	1260	34,3	-
Quixeramobin	5,3	39,3		637,5	84,4	K
Rawson	43,3	65,1	28	560	28,2	H
Remate	N 4,4	70,4	10	2294	47,5	F
Ribeirao Preto	21,1	47,8		1407,2	62,5	K
Rio de Janeiro	22,9	43,3	55	1099	41,5	Mir
Rio Gallegos	51,6	69,3	7	404	38,1	H
Rio Grande	32,0	52,1		1181,4	20,0	K
Rio Quarto	33,1	64,3	26	752	59,6	H
Rosario	33,0	60,6	22	921	34,9	-
Salinas	N 0,6	47,4	10	2305	75,3	F
Salta	24,8	65,4	10	722	91,1	Mir
San Felipe	N 6,7	70,0	10	3129	31,1	F
San Fernando de Apure	N 7,9	67,4	7	1354	80,7	-
San Francisco	16,0	45,0	7	1448	84,2	Mir

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
San Gabriel	N 0.1	67,1	10	2650	20,7	F
San Jorge	32,7	56,1	17	1101	14,4	H
San Juan	31,5	68,7	39	93,8	65,9	Cl
San Luis	33,3	66,3	20	566	68,4	Mir
San Luiz	2,5	44,3	8	2150	70,7	..
San Luiz de Caceraz .	16,1	57,7	8	1296	60,3	F
Santa Anna de Sobradinho	9,4	41,0		370,8	96,3	K
Santa Cruz	50,2	68,4		152,4	43,2	M
Santarem	2,6	54,7		1767,8	60,5	K
Santiago	33,5	70,7	40	350	89,7	Mir
Santos	24,0	46,4		2085,3	28,5	K
Sao Paulo	23,5	46,5		1348,7	47,7	..
Senna Madureira . . .	9,1	68,7	7	2164,2	43,5	Cl
Staten Island	54,4	63,8	15	1701	16,5	Mir
Sucre	19,1	65,3	32	665	74,4	..
Tandil	37,3	59,1	20	790	15,7	H
Taperinha	N 2,5	54,3	7	1749	60,1	F
Trenque Lauquen . . .	36,0	62,3	11	703	42,5	H
Trujillo	8,1	79,0	2—4	30	113,3	Mir
Tucuman	26,8	65,2	45	1061	68,0	Cl
Turi-Assu	1,7	45,4	10	2123,9	75,4	..
Uberaba	19,8	48,0	7	1592	69,2	Mir
Ushuaia	54,9	68,1	21	479	16,7	..
Uspallata	32,6	69,4	4	175	82,9	H
Valdivia	39,8	73,2	52	2676	51,9	Mir
Valparaiso	31,0	71,6	10	490	101,0	..
Yacuiba	22,0	63,7	13	900	75,8	Cl
Wyspy Islands						
Falklandzkie — Stanley	51,7	57,9	15	685	15,3	..
Fernando de Noronha	3,8	32,4	10	1418,6	78,2	..
Georgia Pd—Grytviken	54,2	36,6	18	1301,3	22,5	..
Juan Fernandez	33,6	78,8	10	815,6	53,5	..
Orkady Pd—Lauri	60,7	44,7	17	403,3	17,4	..
Trinidad—Port of Spain	N 10,7	61,5		1618	49,3	K
Australia i Oceania — Australia and the Pacific						
Szerokość geograficzna południowa — S geographical latitude						
— oznacza długość geograficzną zachodnią — indicates W geographical longitude						
Adelaide	34,9	138,6	51	537	39,8	Mir
Albany	35,0	117,9	23	860	54,7	H
Alice Springs	23,6	133,6	55	276	46,7	Mir
Armidale	30,6	151,8	63	793	20,4	..
Bowen	20,0	148,2	15	1138	73,1	S
Bourke	30,1	146,0	36	387	25,1	Mir
Brisbane	27,4	153,0	77	1172	37,3	..
Broken Hill	32,0	141,5		236,2	16,4	K
Broome	18,0	122,3	39	593	99,0	Mir
Bunbury	33,3	115,6	23	854	69,3	H
Cairns	16,9	145,7		2247,9	76,2	M
Cap Borda	35,8	136,6	39	631	58,2	H
Cap Northumberland .	38,1	140,7	32	684	45,9	H
Carnarvon	24,8	113,7		231	78,6	Mir
Charleville	26,6	146,1		523,2	45,0	K
Charlotte Waters . . .	26	135		133	35,3	Al

Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Clare	33,8	138,6	39	616	42,2	H
Clooncurry	20,7	140,5		508	90,3	M
Coolgardie	31	121		233,7	28,7	K
Daly Waters	16,3	133,4	56	670	80,9	Mir
Darwin	12,5	130,9	59	1545	92,6	.
Delegate	37,0	149,0	18	679	11,2	H
Derby	17,3	123,3		707	97,5	Al
Dubbo	32,3	148,6	35	565	5,8	H
Esperance	33,8	121,9	24	639	54,3	.
Eucla	31,8	129,0	32	258	24,8	Mir
Eyre	32,3	126,3	23	276	36,3	H
Farina	30,1	138,1	19	166	19,3	Mir
Geraldton	28,7	114,6	22	419	88,9	.
Goulburn	34,8	149,8	50	659	12,6	H
Grafton	29,7	152,9	35	981	30,7	.
Hall's-Creek	18,2	127,8	38	532	94,2	Mir
Hamilton	37,7	142,1	52	685	28,7	.
Hay	34,5	144,9	27	368	16,3	H
Hungerfort	29,0	144,5	24	323	26,9	.
Jork (przylądek)	10,7	142,5		2082	98,8	K
Katanning	33,7	117,7	16	445	58,2	H
Kelleherin	31,5	118,0	15	301	58,8	.
Kempsey	31,2	152,8	25	1186	18,1	.
Kiandra	35,9	148,6		1638,3	24,3	K
Mackay	21,2	149,2		1920	72,9	Al
Manilla	30,8	150,7	24	663	17,6	H
Melbourne	37,8	145,0	51	646	8,7	Mir
Normaton	17,6	141,4	9	850	97,9	S
Nullagine	21,9	120,1		322,6	67,8	K
Omeo	37,0	147,8	28	655	11,8	H
Onslow	21,8	115,0		182,9	76,3	K
Perth	32,0	115,9	53	878	76,1	Mir
Port Augusta	32,5	137,8	38	235	22,1	H
Port Macquarie	31,5	153,0		1559,6	21,5	M
Robe	37,1	139,8		627,4	50,7	.
Sale	38,1	147,0		614,7	8,2	K
Sandy Cape	24,9	153,1	10 ^{1/2}	1339	34,3	S
Sweer Insel	17,1	139,5	2 ^{1/4}	1032	131,2	H
Sydney	33,9	151,2		1216,7	22,7	M
Wentworth	34,1	142,0	40	292	11,0	H
Wilcannia	31,5	143,4	35	260	19,2	.
William Creek	30	136		137,2	27,6	K
Wyndham	15,5	128,0	42	688	102,0	Mir
York	31,9	116,8	23	434	47,5	H
Wyspy Islands						
Borin — Omura	N 27,1	142,2	10	1578,9	24,7	Cl
Fanning	N 3,9	-159,4	7	2057,4	30,9	.
Fidzi						
Levuka	17,7	178,8	7 ^{1/2}	2689	34,4	S
Quara Valu	17,0	180,0	2	6281	35,9	H
Suva	18,1	178,5	8	3406,1	28,2	Cl
Hawaje						
Hilea	N 19,1	-155,5	6 ^{1/2}	1145	40,0	S
Hilo	N 19,7	-155,1		3586	13,2	C
Honolulu	N 21,2	-158,0		802,6	43,9	M

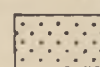

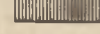
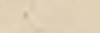
Miejscowość Locality	φ	λ	Ilość lat obserwacji Amount of years of observation	Opad rocz- ny w mm Mean Annual Rainfall	Wskaźnik okresowości Index of Periodicity	Źródło Source
Kailua	N 19,6	-156,0		1349	20,2	C
Lihue	N 22,0	-159,3	8	1113	28,5	S
Midway	N 28,2	-177,4	10	1170,9	31,7	Cl
Waikiki	N 21,3	-158,0	4 ¹ / ₃	1131	47,8	H
Jaluit	N 6	165		4483,1	14,7	M
Karoliny—Jap	N 9,5	138,1	10	3202,6	33,7	Cl
Lord Howe	31,5	159,1	8	1666	15,1	S
Malden	4	-155		724,4	56,5	M
Mariany						
Guam	N 13,4	144,6	10	2143,5	56,5	Cl
Saipan	N 15,2	145,7		2140	44,9	Al
Niue—Alofi	19,0	-170,0	10	1983,7	38,7	Cl
Norfolk	29,1	168,0	6	1574	35,9	S
N. Brytania	4,3	152,4	4 ¹ / ₆	2296	41,6	.
N. Gwinea						
Hatzfeldhafen	4,6	145,2	4	2485	55,8	.
Manokwari	0,9	134,3	20	2478	28,0	Cl
Mansiname	1,2	134,1	9	2172	36,2	S
Port Moresby	9,3	147,2		1036,3	69,1	K
N. Hebrydy—Futuna	19,5	170,2		1880	32,7	Al
N. Kaledonia						
Kanala	21,5	166,0	2	1226	41,1	H
Numea	22,3	167,0	2	1610	40,9	.
N. Zelandia						
Auckland	36,8	174,8	45?	1111	20,6	Mir
Christchurch	43,5	172,8	20	657	13,2	.
Dunedin	45,9	170,5		640,1	14,7	K
Hokitika	42,7	171,0	25	2924	7,2	Mir
Napier	39,5	176,9		880	16,6	.
Southland	46,3	168,3	9	1843	24,9	S
Wellington	41,3	174,8	62	1219,2	15,2	Cl
Ocean Island	0,9	169,6		1788,3	38,5	M
Samoa—Apia	13,8	-171,8	31	2728	43,5	Cl
Tahiti—Papeete	17,5	-149,6	6	1780	55,4	.
Tasmania						
Hobart	42,9	147,4	64	592	12,2	H
Launceston	41,5	147,2	26	710	24,8	Mir
Waratah	41,3	146,4		2145	24,5	H

TADEUSZ WILGAT

OKRESOWOŚĆ OPADU

PERIODICITY OF RAINFALL

	poniżej - 25 %	WSKAŹNIKA OKRESOWOŚCI OF INDEX OF PERIODICITY
	less than - 25 %	
	25 - 50	
	50 - 75	
	75 - 100	
	ponad - 100	more than - 100

1000 500 0 1000 2000 3000 km

